

3. Obyvatelstvo

K 26. 3. 2021 bylo v Libereckém kraji sečteno 435 220 obyvatel s obvyklým pobytem, což představuje 4,1% podíl na republikovém počtu 10 524 167 obyvatel. Po Karlovarském kraji (2,7 %) se jedná o druhý nejnižší podíl. Nejvyšší měrou se na populaci České republiky podílel Středočeský kraj (13,4 %), ve kterém k uvedenému datu žilo 1 415 463 obyvatel. Více než 10 % obyvatel republiky bylo soustředěno také v hlavním městě Praze (12,4 %), dále v kraji Jihomoravském (11,4 %) a Moravskoslezském (11,0 %).

V rámci Libereckého kraje bylo nejvíce obyvatel evidováno v okrese Liberec (174 225 osob, tj. 40,0 % populace kraje), naopak nejméně v okrese Semily (70 590 osob, tj. 16,2 %). V případě menšího území, tj. správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP), se největší část obyvatel kraje nacházela ve správním obvodu Liberec (144 998 obyvatel, tj. 33,3 %), více než 10% podíl byl vykázan také ve správním obvodě Česká Lípa (17,3 %) a Jablonec nad Nisou (12,8 %). Nejméně obyvatel bylo evidováno ve správním obvodu Železný Brod (11 702 osob, tj. 2,7 %). Nejlidnatější obcí našeho kraje je město Liberec se 104 340 sečtenými, s výrazným odstupem se na dalších místech umístila města Jablonec nad Nisou (44 486 obyvatel) a Česká Lípa (35 890 obyvatel). Desetitisícovou hranici počtu obyvatel překročilo již jen město Turnov (14 242 obyvatel) a Nový Bor (11 433 obyvatel). Na opačném konci se s 95 sečtenými obyvateli umístila obec Luka z okresu Česká Lípa a současně obec Janovice v Podještědí z okresu Liberec. Méně než 100 obyvatel pak bylo evidováno také v obcích Holenice (96 obyvatel), Troskovice a Rakousy (shodně 97 obyvatel) z okresu Semily.

3.1 Věková struktura

Z celkového počtu 435 220 sečtených obyvatel Libereckého kraje představovaly největší část osoby v produktivním věku 15–64 let, tj. 62,7 % (o 7,0 p. b. méně než při sčítání v roce 2011). Zhruba pětinu populace tvořili obyvatelé starší 65 let (20,9 %), tj. za poslední dekádu +5,5 p. b.), zbývajících 16,4 % reprezentovaly děti do 14 let (od sčítání v roce 2011 +1,5 p. b.).

V porovnání s celorepublikovými průměry se v našem regionu nachází vyšší podíl dětí do 14 let (průměr České republiky 16,1 %) a osob starších 65 let (průměr České republiky 20,4 %), naopak zastoupení obyvatel v produktivním věku je v kraji nižší (průměr České republiky 63,5 %). Mezi kraji České republiky vykázal nejvyšší podíl dětské složky obyvatel Středočeský kraj (17,9 %), nejnižší kraj Karlovarský (15,3 %). Podíl zjištěný v Libereckém kraji je druhý nejvyšší. Zastoupení seniorské části populace se napříč regiony pohybovalo v rozmezí od 18,4 % v hlavním městě Praze do 22,4 % v Královéhradeckém kraji. Liberecký kraj se v tomto případě umístil zhruba uprostřed srovnání, resp. na 7. nejnižší pozici. Podíl osob v produktivním věku 15–64 let dosáhl nejvyšší hodnoty v hlavním městě Praze (66,3 %), naopak tomu bylo v Královéhradeckém kraji (61,9 %). Zastoupení těchto osob v populaci našeho regionu bylo pak 2. nejnižší.

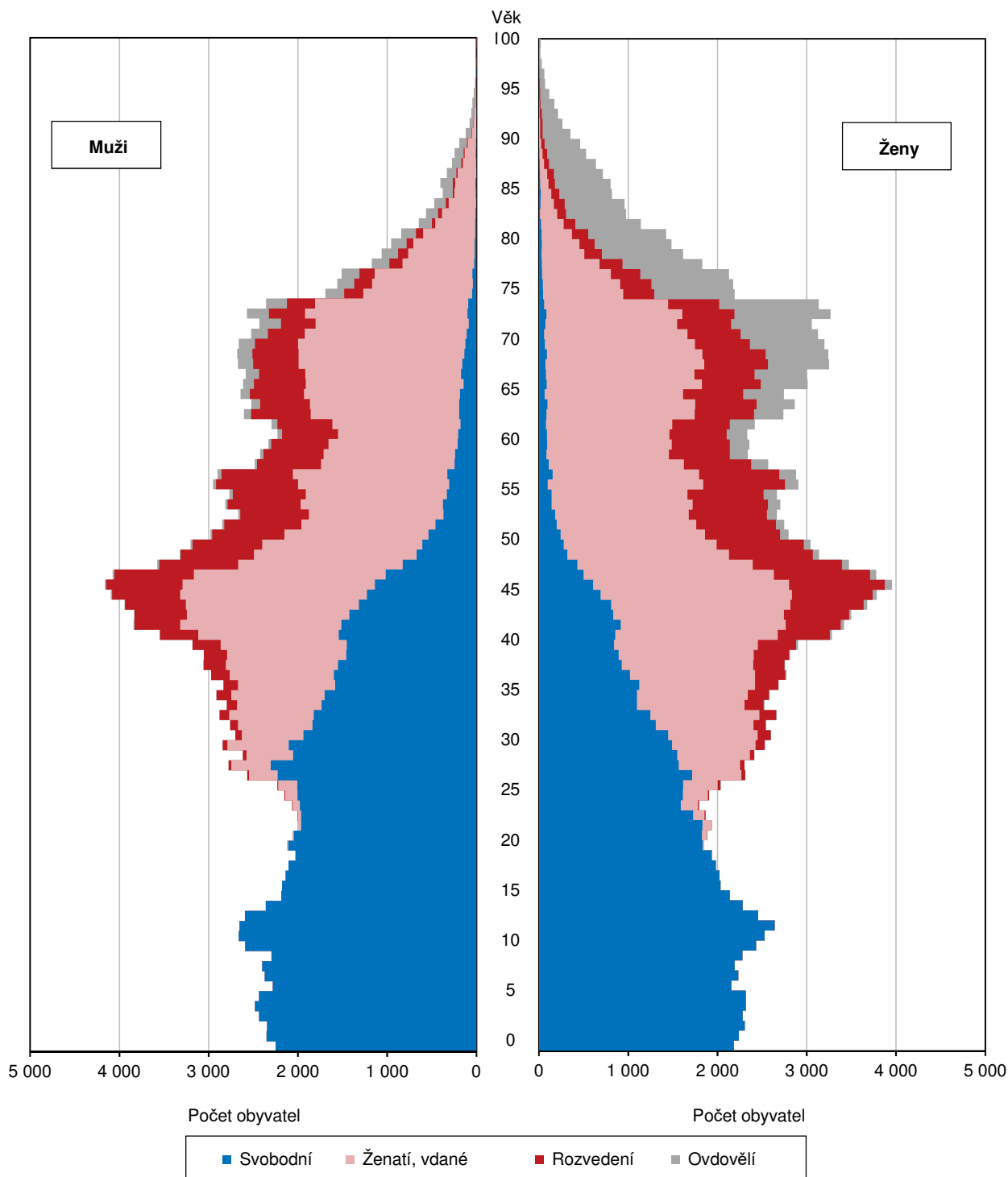
Tab. 3.1.1 Obyvatelstvo podle věku a okresů

Kraj, okresy	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku (%)								
		0–4	5–14	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Liberecký kraj	435 220	5,3	11,1	9,3	11,6	14,7	15,2	11,9	13,1	7,9
Česká Lípa	100 959	5,1	11,2	9,5	11,5	15,0	15,1	12,4	13,2	6,9
Jablonec nad Nisou	89 446	5,4	11,0	9,0	10,8	14,7	15,3	11,9	13,6	8,3
Liberec	174 225	5,5	11,1	9,4	12,4	14,9	15,2	11,3	12,6	7,6
Semily	70 590	5,2	10,7	9,0	10,7	13,7	15,3	12,7	13,5	9,4

V rámci Libereckého kraje a jeho okresů je z pohledu zastoupení jednotlivých základních věkových skupin situace nejméně příznivá v okrese Semily, ve kterém byl zjištěn jednak nejvyšší podíl seniorské složky populace (22,8 %), jednak nejnižší zastoupení produktivní (61,3 %) a dětské (15,9 %) části obyvatel. Naopak nejlépe se jeví situace v okrese Česká Lípa, který vykázal nejvyšší podíl produktivní složky populace (63,6 %) a zároveň nejnižší zastoupení obyvatel ve věku 65 a více let (20,1 %). Víceméně velmi srovnatelné hodnoty vykázal také okres Liberec – dosáhl nejvyšší podíl dětí do 14 let (16,6 %), produktivní složka tvoří 63,2 % a

seniorská 20,2 % místní populace. V okrese Jablonec nad Nisou byl pak podíl dětí do 14 let v rámci kraje druhý nejvyšší.

Graf 3.1.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu v Libereckém kraji

Mezi jednotlivými SO ORP Libereckého kraje bylo nejméně dětí evidováno v populaci správního obvodu Nový Bor (15,6 %), následovaly obvody Tanvald a Jilemnice (shodně 15,7 %). V ostatních správních obvodech tento podíl překročil alespoň 16 % s tím, že nejvyšší hodnota byla zjištěna ve správním obvodu Liberec a Jablonec nad Nisou (shodně 16,6 %). Podíl produktivní části populace ve věku 15–64 let se napříč správními obvody pohyboval v rozmezí od 59,8 % v Železném Brodě do 64,2 % v České Lípě. Stejně obvody se na první a poslední příčce umístily také v případě zastoupení osob starších 65 let, v tomto případě hodnoty činily 23,8 %, resp. 19,3 %.

Tab. 3.1.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Obyvatelstvo celkem	z toho ženy (%)	z toho ve věku (%)			Index stáří ¹⁾	Průměrný věk (roky)	
			0–14	15–64	65 a více		muži	ženy
Liberecký kraj	435 220	50,5	16,4	62,7	20,9	127,8	41,3	44,2
Česká Lípa	75 119	50,0	16,5	64,2	19,3	117,0	40,6	43,4
Frydlant	23 696	50,0	16,5	62,2	21,2	128,3	41,6	43,8
Jablonec nad Nisou	55 693	50,8	16,6	62,4	21,0	126,4	41,0	44,3
Jilemnice	21 225	49,8	15,7	60,9	23,4	148,6	42,8	45,6
Liberec	144 998	50,8	16,6	63,4	20,0	120,1	40,6	43,4
Nový Bor	25 840	50,6	15,6	61,8	22,6	145,0	42,4	45,3
Semily	24 736	50,3	16,2	61,0	22,8	141,3	42,3	45,7
Tanvald	19 653	50,6	15,7	61,0	23,3	148,9	42,8	45,7
Turnov	32 558	50,4	16,3	61,8	21,9	135,0	42,0	44,8
Železný Brod	11 702	50,8	16,4	59,8	23,8	145,3	42,7	45,4

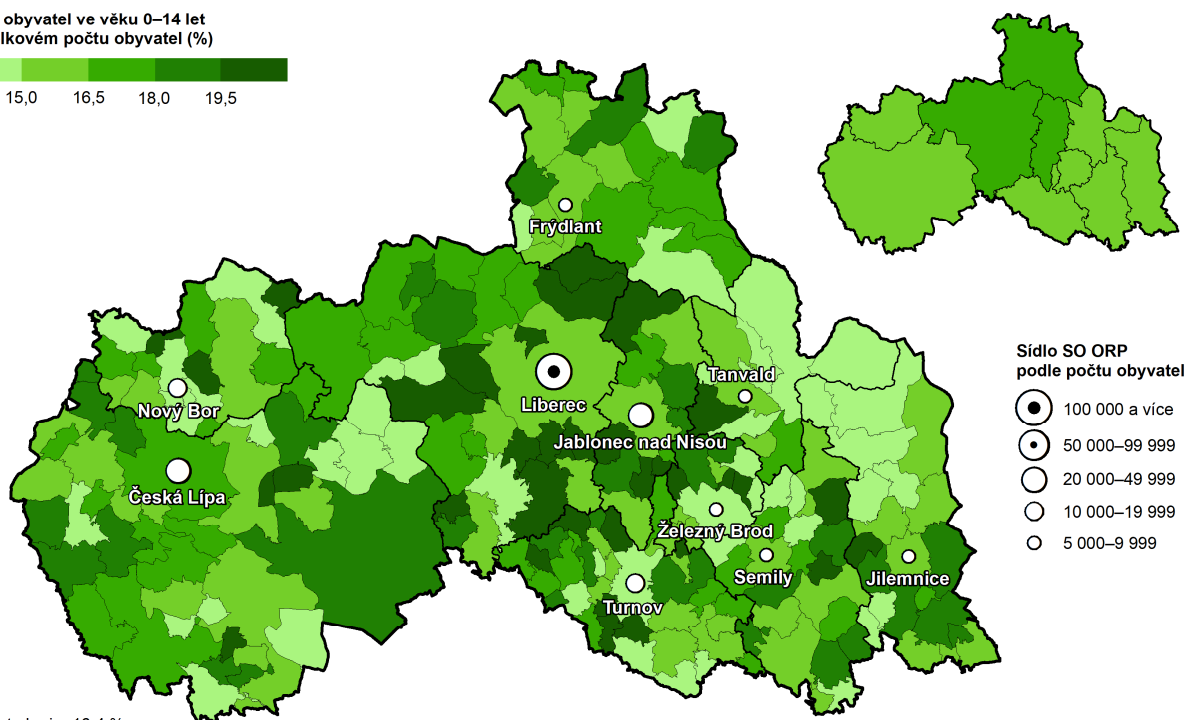
¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

Z pohledu podrobné věkové struktury představují nejpočetnější skupinu v kraji obyvatelé ve věku 45–54 let (66 103 obyvatel, tj. 15,2 % z celkového počtu obyvatel Libereckého kraje). Jedná se o zástupce silných populačních ročníků sedmdesátých let, kdy se ženy narozené po druhé světové válce stávaly matkami, a vláda v tehdejší Československé socialistické republice přijala několik propopulačních opatření. V pořadí druhou nejvíce zastoupenou skupinou jsou osoby ve věku 35–44 let (63 954 obyvatel, tj. 14,7 %). Třetí je generace, která se narodila po ukončení druhé světové války a která dosáhla v roce 2021 důchodového věku 65–74 let (56 972 obyvatel, 13,1 %). Počet nejmladších dětí v předškolním věku 0–4 let čítal v Libereckém kraji 23 182 osob, tj. 5,3 % obyvatel kraje. Naopak obyvatelé starší 75 let v našem regionu představují necelých 8 % populace (34 186 osob). K 26. 3. 2021 v Libereckém kraji žilo 28 osob ve věku 100 a více let (5 mužů a 23 žen).

Děti v obcích a správních obvodech ORP Libereckého kraje

Podíl obyvatel ve věku 0–14 let na celkovém počtu obyvatel (%)

15,0 16,5 18,0 19,5

Hodnota kraje: 16,4 %

Minimální hodnota:
obec – Jířetín pod Bukovou, SO ORP Tanvald (7,3 %)
SO ORP – Nový Bor (15,6 %)

Maximální hodnota:
obec – Krompach, SO ORP Nový Bor (26,2 %)
SO ORP – Liberec (16,6 %)

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

Podobně jako v celé republice, tak i v Libereckém kraji, ve struktuře obyvatel podle pohlaví mírně převažují ženy nad muži. Jejich podíl na celkovém počtu obyvatel v našem kraji dosáhl 50,5 %. Mírná převaha žen byla dosažena také ve všech okresech kraje. V okrese Česká Lípa a Semily byly ženy zastoupeny z 50,2 %, v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou z 50,7 %. Obdobně tomu bylo také ve všech SO ORP kraje s výjimkou obvodu Jilemnice, ve kterém z 50,2 % převažovali muži. Největší zastoupení žen se shodným podílem 50,8 % měly správní obvody Železný Brod, Liberec a Jablonec nad Nisou s tím, že nejvyšší absolutní rozdíl byl zaznamenán v SO ORP Liberec, kde bylo o 2 412 více žen. Naopak téměř vyrovnané počty obou pohlaví (ovšem s mírnou převahou žen) byly vykázaný ve správním obvodu Česká Lípa a Frýdlant.

Struktura jednotlivých pohlaví z hlediska věku vykazuje určité odlišnosti, které však vycházejí především z biologicky daných skutečností. V případě žen na rozdíl od mužů je tak možné sledovat jejich vyšší zastoupení ve skupině osob starších 65 let – u žen tento podíl činí 23,9 %, naopak u mužů je to pouze 17,9 %. Na druhé straně muži jsou početněji zastoupeni v případě dětské složky (16,9 %, ženy 15,9 %) a produktivní části populace (65,1 %, ženy 60,3 %).

Zastoupení základních věkových skupin podle pohlaví v rámci okresů Libereckého regionu odpovídá krajským výsledkům, tzn., že nejméně příznivá je jak u žen, tak u mužů situace v okrese Semily, ve kterém byl zjištěn nejvyšší podíl osob v seniorském věku, zároveň je zde nejméně zastoupena dětská složka populace a skupina osob ve věku 15–64 let.

Tab. 3.1.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů

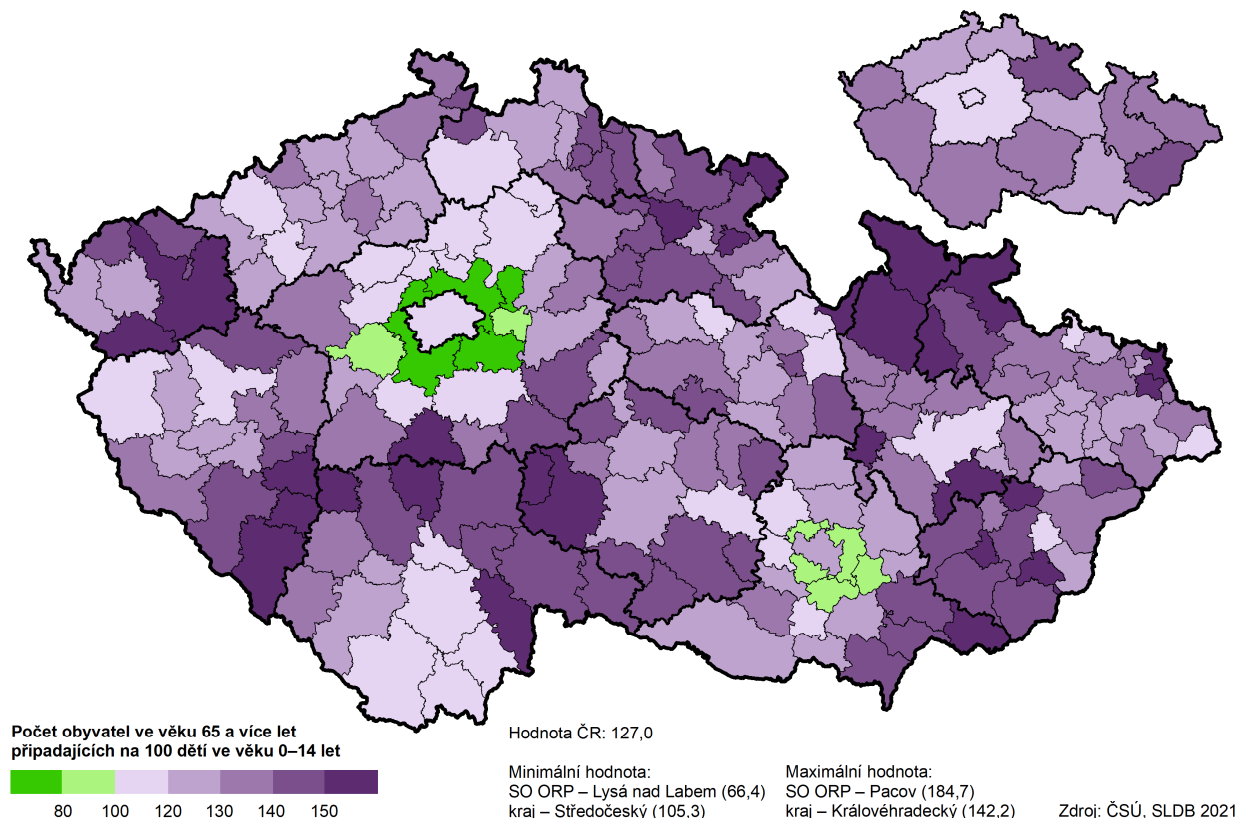
Kraj, okresy	Muži	v tom ve věku (%)			Ženy	v tom ve věku (%)		
		0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
Liberecký kraj	215 420	16,9	65,1	17,9	219 800	15,9	60,3	23,9
Česká Lípa	50 311	16,7	66,1	17,2	50 648	15,8	61,1	23,0
Jablonec nad Nisou	44 080	17,1	64,2	18,7	45 366	15,8	59,3	24,9
Liberec	85 904	17,1	65,6	17,3	88 321	16,2	60,8	23,0
Semily	35 125	16,6	63,7	19,7	35 465	15,2	58,8	25,9

Průměrný věk obyvatel Libereckého kraje dosáhl 42,7 let, což je v porovnání krajů 5. nejnižší hodnota a odpovídá průměrnému věku obyvatel České republiky. Oproti SLDB 2011 se průměrný věk obyvatel kraje zvýšil o dva roky. Zatímco průměrný věk obyvatel okresu Česká Lípa (42,5 let) a Liberec (42,2 let) je pod republikovým průměrem, okresy Jablonec nad Nisou (43,2 let) a Semily (44,0 let) jsou nadprůměrné. Průměrný věk mužů v Libereckém kraji (41,3 let) dosáhl 4. nejnižší hodnoty mezi kraji, u žen (44,2 let) je to 5. nejnižší hodnota.

Index stáří v Libereckém kraji ke dni sčítání dosáhl hodnoty 127,8 a pohyboval se tak nad republikovým průměrem (127,0). Ve všech okresech kraje žilo více seniorů než dětí. Pod republikovým průměrem se pohybuje okres Liberec (121,3) a Česká Lípa (123,9), vyšší hodnoty vykazaly okresy Jablonec nad Nisou (132,8) a Semily, ve kterých na 100 dětí připadlo téměř 143,7 seniorů. V porovnání s minulým sčítáním v roce 2011 se index stáří v Libereckém kraji z celkem vyrovnaného stavu 100,5 seniorů na 100 dětí zvýšil o dalších 27,3 seniorů. Z hlediska jednotlivých obcí Libereckého kraje ve 45 obcích žije více dětí než seniorů. Nejnižší hodnoty index stáří dosáhl v Šimonovicích, kde v souvislosti s novou výstavbou na okraji krajského města na 100 dětí připadá 37,0 seniorů. Následují Bohatice s indexem stáří 40,4 a Tachov s hodnotou 52,3. V obci Žernov (100,0) je tento poměr vyrovnaný a ve zbývajících 169 obcích již převažují senioři. Nejvyšších hodnot index stáří dosahuje v Jiřetíně pod Bukovou (467,7), Janovicích v Podještědí (442,9) a Mařenicích (351,6). Mezi kraji České republiky se index stáří pohyboval v rozmezí od 105,3 seniorů na 100 dětí ve Středočeském kraji do 142,2 v Královéhradeckém kraji. Hodnota za Liberecký kraj byla v tomto srovnání 4. nejnižší.

Index stáří ve správních obvodech ORP a krajích

3.2 Rodinný stav

Z hlediska rodinného stavu tvořily největší část obyvatel Libereckého kraje starších 15 let osoby žijící v manželství (44,3 %). Druhou nejpočetnější skupinou byli svobodní (31,9 %), následovali rozvedení (15,7 %) a ovdovělí (8,0 %).

Rozložení populace podle rodinného stavu a pohlaví naznačuje, že podíl svobodných mužů na celkovém počtu mužů starších 15 let byl o 11,2 p. b. vyšší, než tomu bylo u svobodných žen. Uvedený rozdíl byl minimální ve věkové skupině 15–19 let a se zvyšujícím se věkem rostl až do věku 34 let, kdy dosáhl maxima 16,2 p. b. Od věkové skupiny 35–39 let se rozdíl opět začíná snižovat – pravděpodobně v tomto věku začínají do manželství vstupovat muži, kteří jej dosud odkládali.

Podíl ženatých mužů převyšoval podíl vdaných žen o 1,8 p. b., což částečně může souviset se skutečností, že muži po rozvodu uzavírají další manželství častěji než ženy. Tento závěr koresponduje také s faktem, že podíl rozvedených žen byl o 2,9 p. b. vyšší než podíl rozvedených mužů. Zastoupení obou pohlaví ve skupině ženatých, resp. vdaných osob, se pak výrazně mění s věkem. U osob do 24 let je podíl nízký a postupně se navyšuje – v případě žen až do 59 let věku, podíl ženatých mužů narůstá i po dosažení 60leté hranice. Ve věkových skupinách 25–39 let převyšuje podíl vdaných žen podíl ženatých mužů – nejvýraznější rozdíl je patrný u věkové kategorie 30–34 let, kde dosahuje 12,9 p. b. Hlavním důvodem je skutečnost, že muži v tomto věku ještě zůstávají ve skupině svobodných. V následujících věkových skupinách se rozdíl snižuje, srovnatelný podíl ženatých mužů a vdaných žen je evidován v kategorii 50–59letých osob. Zajímavé je sledovat věkovou skupinu 60letých a starších, ve které podíl ženatých mužů výrazně převyšuje podíl vdaných žen. V uvedeném věku totiž jedná se o přibývání ovdovělých žen a zároveň starší generace vykazuje výrazně nižší rozvodovost než ta mladší.

Skupina ovdovělých byla ve všech věkových skupinách reprezentována vyšším zastoupením žen než mužů. S rostoucím věkem se podíl ovdovělých žen zvyšoval. U osob starších 70 let převyšoval podíl ovdovělých žen podíl ovdovělých mužů o 32,6 p. b.

Vyšší zastoupení na straně žen bylo v rámci všech věkových skupin zaznamenáno také u rozvedených. Největší rozdíl je možné sledovat u věkové kategorie 40–49letých osob, ve které mezi rozvedené spadalo 17,9 % mužů a 23,4 % žen.

Tab. 3.2.1 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle pohlaví, rodinného stavu a věku

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

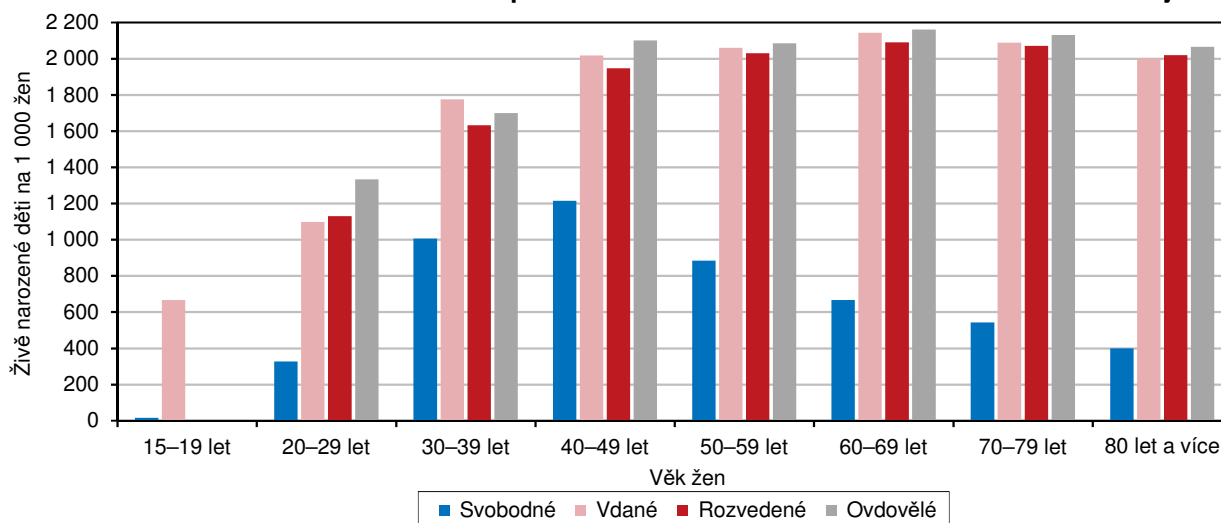
	Muži	z toho podle rodinného stavu (%)				Ženy	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Celkem ve věku 15 let a více	178 942	37,6	45,2	14,2	2,9	184 947	26,4	43,4	17,2	13,0
v tom ve věku:										
15–19 let	10 648	100,0	0,0	-	-	10 137	99,9	0,1	-	-
20–24 let	10 276	98,3	1,6	0,1	-	9 381	94,4	5,3	0,3	-
25–29 let	12 413	85,8	13,3	0,9	0,0	11 041	73,3	24,8	1,7	0,0
30–34 let	14 066	67,4	29,4	3,1	0,1	12 959	51,2	42,3	6,1	0,2
35–39 let	14 942	53,1	39,7	7,0	0,0	13 704	37,1	50,8	11,6	0,3
40–49 let	37 765	32,2	49,5	17,9	0,3	35 062	19,5	55,6	23,4	1,4
50–59 let	28 155	13,5	57,0	28,4	1,1	27 404	6,0	57,6	31,2	5,1
60–69 let	25 278	7,0	65,6	23,2	4,2	28 030	3,0	57,1	24,0	15,9
70 let a více let	25 399	3,0	69,5	12,8	14,6	37 229	2,1	35,4	15,3	47,2

V souvislosti se změnou legislativy se při sčítání v roce 2021 podruhé v historii zjišťovalo také registrované partnerství osob stejného pohlaví uzavřené buď podle zákona č. 115/2006 Sb., nebo podle platných právních předpisů v zahraničí. K 26. 3. 2021 mělo v Libereckém kraji obvyklý pobyt 188 osob, které uzavřely registrované partnerství.

3.3 Plodnost žen

V Libereckém kraji bylo sečteno 184 947 žen ve věku 15 a více let, přičemž na otázku o počtu narozených dětí neodpovědělo 2,3 % z nich. Ženy, které na tuto otázku odpověděly (180 767 osob), přivedly na svět 293 496 živě narozených dětí. V přepočtu na 1 000 žen tak připadlo 1 624 živě narozených dětí.

Graf 3.3.1 Počet dětí na 1 000 žen podle rodinného stavu a věku žen v Libereckém kraji

Mezi 15letými a staršími ženami z našeho regionu byly nejčastěji zastoupeny ženy se dvěma dětmi (44,0% podíl), které následovaly ženy bezdětné (20,4 %). Ženy s jedním potomkem byly ve sledované věkové skupině

zastoupeny z 19,0 %. S výrazným odstupem následovaly ženy se třemi dětmi (12,8 %). Čtyři děti uvedlo 2,7 % a 5 a více 1,1 % dotázaných žen.

Z analýzy počtu dětí v závislosti na věku ženy vyplývá, že ve věkové skupině 15–29 let převažovaly v Libereckém kraji bezdětné ženy. Ve věku 20–24 let dosáhl podíl bezdětných téměř 85 % žen. Ve věku 25–29 let zastoupení pokleslo na 54,9 %, přičemž 45,1 % žen mělo v tomto věku alespoň jedno dítě. Změna nastává u věkové skupiny 30–34 let, kdy již 71,6 % mělo alespoň jedno dítě. Ve věku 35–44 let má již více než polovina žen nejméně 2 děti. Od věku 45 let se počty dětí příliš nemění, bezdětných zůstává přibližně 5 % žen.

Tab. 3.3.1 Ženy v Libereckém kraji podle počtu živě narozených dětí a věku

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Ženy ve věku 15 let a více	184 947	20,4	19,0	44,0	12,8	2,7	1,1	1 624
v tom ve věku:								
15–19 let	10 137	98,7	1,1	0,2	0,0	-	-	16
20–24 let	9 381	84,9	11,1	3,2	0,6	0,1	0,0	200
25–29 let	11 041	54,9	27,3	14,7	2,2	0,6	0,2	671
30–34 let	12 959	28,4	32,5	31,2	5,8	1,3	0,8	1 221
35–39 let	13 704	16,1	25,8	44,5	10,2	2,2	1,1	1 606
40–44 let	16 862	10,8	22,0	50,0	13,0	2,8	1,4	1 800
45–49 let	18 200	7,5	21,8	52,6	13,6	3,2	1,4	1 882
50–59 let	27 404	5,4	18,9	54,9	15,8	3,6	1,4	1 981
60–69 let	28 030	4,2	14,3	56,6	19,7	4,0	1,2	2 090
70 let a více let	37 229	4,3	17,0	55,1	18,4	3,7	1,4	2 054

Z porovnání počtu živě narozených dětí na 1 000 žen (míra plodnosti) v nižším a středním věku (ve věku 49 let končí tzv. reprodukční věk ženy) je zřejmé, že mladší ročníky mají méně dětí než starší generace. Věkové kategorie nad 60 let s nejvyšší mírou plodnosti tvoří ženy narozené po druhé světové válce a zároveň se jedná o matky dětí narozených v sedmdesátých letech minulého století, kdy v České republice díky propopulačním opatřením probíhal reprodukční boom.

Tab. 3.3.2 Ženy v Libereckém kraji podle počtu živě narozených dětí a nejvyššího dosaženého vzdělání

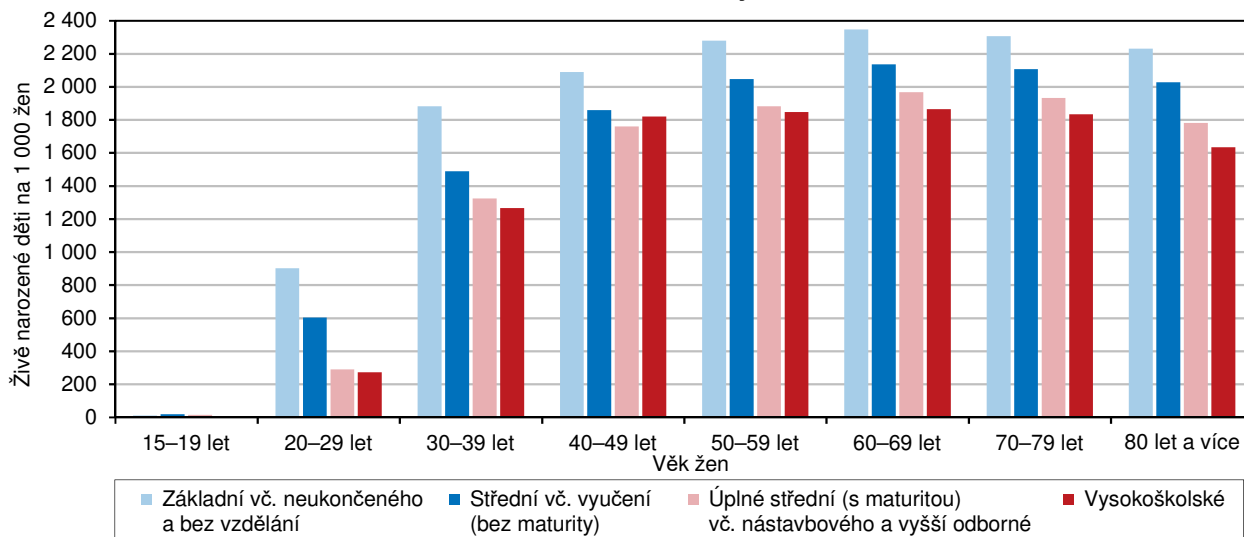
(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Ženy ve věku 15 let a více	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Celkem	184 947	20,4	19,0	44,0	12,8	2,7	1,1	1 624
z toho vzdělání:								
bez vzdělání	1 363	36,5	12,3	22,9	13,6	8,6	6,1	1 704
základní vč. neukončeného	29 295	36,3	11,8	29,2	15,4	4,9	2,4	1 499
střední vč. vyučení (bez maturity)	54 220	10,7	19,4	49,5	16,2	3,3	1,0	1 854
úplně střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	60 907	19,7	20,7	47,7	10,2	1,4	0,4	1 541
vyšší odborné, konzervatoř	3 159	24,1	25,0	40,8	8,8	1,1	0,2	1 384
vysokoškolské	25 707	23,6	21,5	44,3	9,0	1,3	0,3	1 438
nezjištěno	10 296	19,2	21,3	33,7	14,5	6,2	5,0	1 864

Výsledky sčítání umožňují srovnání údajů o počtu živě narozených dětí ženám starším 15 let i podle jejich vzdělanostní struktury. Nejvyšší hodnota míry plodnosti v Libereckém kraji byla vykázána u žen se středním

vzděláním bez maturity včetně vyučených (1 854 ‰) a dále u žen bez vzdělání (1 704 ‰). S rostoucí úrovní vzdělání pak míra plodnosti v zásadě klesá, její nejnižší hodnotu však vykazovala skupina žen s vyšším odborným vzděláním včetně absolventek konzervatoří (1 384 ‰). Jedná se ovšem o zcela přirozený trend – ženy s vyšším stupněm vzdělání mají děti až v pozdějším věku, protože se věnují studiu, rozvoji kariéry apod., v souvislosti s tím mají obvykle i méně dětí než ženy s nižším vzděláním.

Graf 3.3.2 Počet dětí na 1 000 žen podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku žen v Libereckém kraji

S výjimkou žen se základním a neukončeným vzděláním (zahrnující i dosud studující) a žen bez vzdělání, které jsou nejčastěji bezdětné (podíl těchto žen výrazně převyšuje krajský průměr), převažují v ostatních stupních vzdělání ženy se dvěma dětmi. Mezi ženami se základním vzděláním vč. neukončeného a ženami bez vzdělání byly nadprůměrně zastoupeny také matky se 3 a 4 a více dětmi. V případě skupiny bez vzdělání tvořily ženy se 4 a více dětmi dokonce 14,7 %, což je o 10,9 p. b. více než činí krajský průměr. Ve skupině žen se středním vzděláním bez maturity včetně vyučených je podprůměrný pouze podíl žen bezdětných a podíl žen s 5 a více dětmi, podíly v ostatních kategoriích počtu dětí naopak krajský průměr převyšovaly. Mezi ženami se středním vzděláním s maturitou a vyšším lze zaznamenat nadprůměrný podíl žen s jedním a dvěma dětmi. Vysokoškolsky vzdělané ženy převyšovaly průměr v případě podílu žen bezdětných, žen s jedním a žen se dvěma dětmi.

3.4 Státní občanství

Podle výsledků sčítání mělo na území Libereckého kraje své obvyklé bydliště 19 187 osob s cizím státním občanstvím, tj. 4,4% podíl na krajské populaci. V celé České republice činil podíl cizinců 4,7 %. Největší zastoupení mají cizinci v hlavní městě Praze (13,9 % místní populace). Na druhé straně mezikrajského žebříčku se nacházejí moravské regiony, přičemž nejmenší zastoupení cizinců vykázal Olomoucký kraj (1,7 %). Podíl za Liberecký kraj byl 5. nejvyšší.

Osoby s cizím státním občanstvím ze zemí Evropské unie v Libereckém kraji tvoří 1,6 % populace (6 828 osob), početněji jsou však zastoupeni cizí státní příslušníci pocházející z ostatních evropských zemí (7 736 osob, tj. 1,8 %). Dále bylo v regionu sečteno 4 623 cizinců se státním občanstvím ze zemí mimo Evropu, tj. 1,1% podíl celkovém počtu obyvatel kraje.

Z hlediska pohlaví tvořili větší část celkového počtu cizinců v našem kraji muži (52,5 %), vyšší podíl mužů je zaznamenán také u cizinců pocházejících z ostatních evropských zemí (54,0 %) a ze zemí mimo Evropu (55,2 %). Naopak mezi cizinci ze zemí Evropské unie převažovaly z 50,9 % ženy.

Věkové složení cizích státních příslušníků žijících na území regionu je u všech skupin podobné a dominantní zastoupení mají cizinci v produktivním věku 15–64 let (v průměru 80,5 %), což odpovídá pracovně motivované integraci. Na druhém místě jsou v případě cizinců ze zemí Evropské unie osoby starší 65 let (12,1 %), zatímco u cizinců z ostatních evropských zemí a ze zemí mimo Evropu tvoří druhou nejpočetnější skupinu děti do 14 let (11,2 % v prvním a téměř čtvrtinu ve druhém případě).

Tab. 3.4.1 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle pohlaví, věku a státního občanství¹⁾

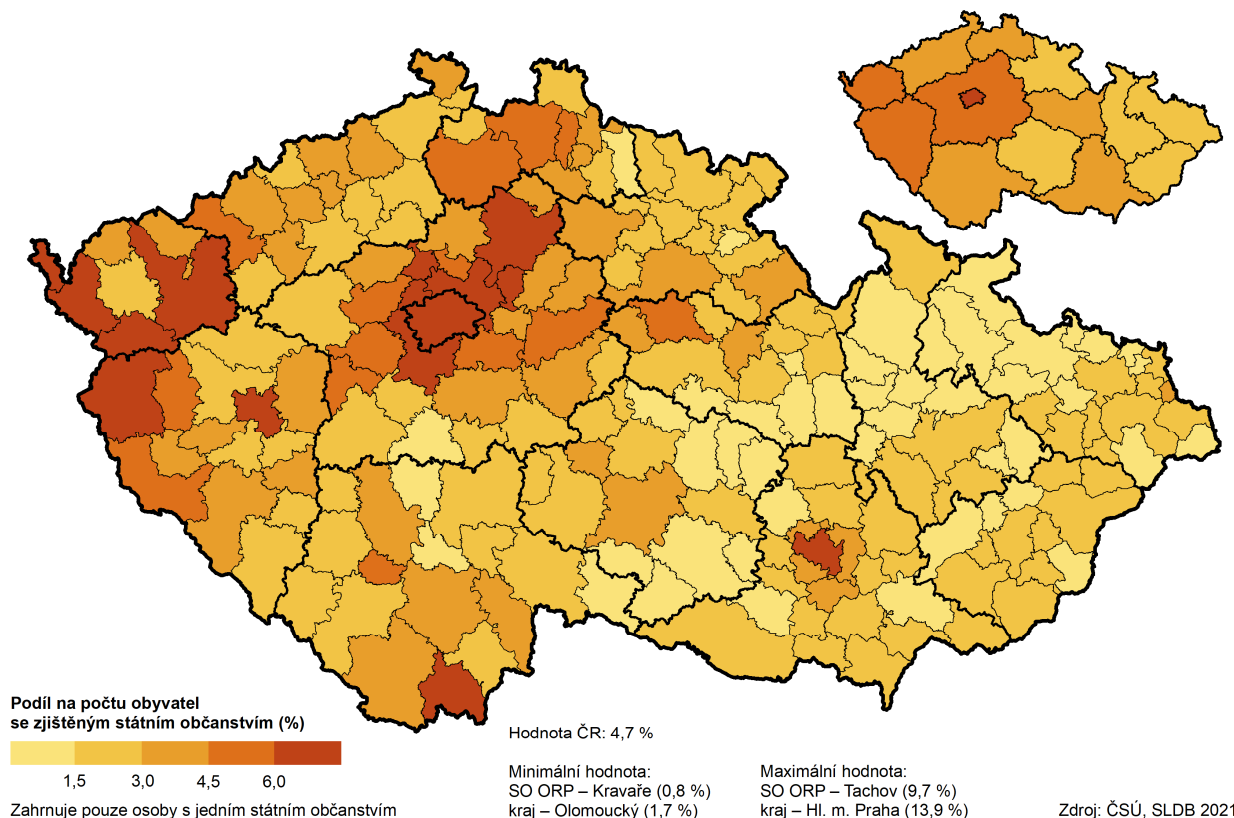
	Celkem	v tom (%)		v tom ve věku (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	435 220	49,5	50,5	16,4	62,7	20,9
z toho podle státního občanství:						
Česká republika	415 389	49,3	50,7	16,5	61,8	21,6
cizí státní občanství	19 187	52,5	47,5	13,3	80,5	6,1
země EU mimo ČR	6 828	49,1	50,9	8,3	79,6	12,1
z toho:						
Bulharsko	579	58,5	41,5	8,3	87,2	4,5
Dánsko	73	65,8	34,2	23,3	68,5	8,2
Itálie	41	87,8	12,2	-	70,7	29,3
Maďarsko	270	58,9	41,1	11,9	84,8	3,3
Německo	202	74,8	25,2	4,5	65,3	30,2
Nizozemsko	78	70,5	29,5	1,3	73,1	25,6
Polsko	1 200	24,4	75,6	3,3	50,3	46,5
Rumunsko	480	65,4	34,6	14,4	85,6	-
Slovensko	3 712	49,2	50,8	9,2	87,9	2,9
ostatní evropské země	7 736	54,0	46,0	11,2	85,3	3,5
z toho:						
Bělorusko	138	56,5	43,5	8,0	85,5	6,5
Moldavsko	395	54,7	45,3	15,2	81,3	3,5
Rusko	526	43,9	56,1	9,5	83,7	6,8
Srbsko	84	72,6	27,4	1,2	91,7	7,1
Ukrajina	6 269	53,4	46,6	11,6	85,4	3,0
Velká Británie a Severní Irsko	95	81,1	18,9	1,1	84,2	14,7
země mimo Evropu	4 623	55,2	44,8	24,2	74,0	1,8
z toho:						
Čína	108	63,0	37,0	12,0	88,0	-
Filipíny	80	70,0	30,0	3,8	96,3	-
Gruzie	119	79,8	20,2	4,2	94,1	1,7
Indie	133	90,2	9,8	2,3	97,7	-
Kazachstán	117	50,4	49,6	12,0	78,6	9,4
Mongolsko	1 791	48,1	51,9	31,7	68,3	0,1
Spojené státy americké	49	75,5	24,5	2,0	75,5	22,4
Vietnam	1 828	54,2	45,8	27,2	70,5	2,3
nezjištěno	633	56,9	43,1	15,3	77,1	7,6

¹⁾ Osoby s dvojitým nebo vícenásobným státním občanstvím se zařazují do jednoho státního občanství podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.

Největší skupinu cizinců v kraji s ohledem na státní občanství reprezentovali občané Ukrajiny (32,7 % celkového počtu osob s cizím státním občanstvím a 1,4 % z počtu obyvatel kraje). Následovali občané se slovenským státním občanstvím (19,3% podíl na celkovém počtu cizinců) a s občanstvím Vietnamu (9,5 %). Na čtvrté pozici se v tomto srovnání umístili cizinci mongolského státního občanství (9,3 %), následují cizinci polského státního občanství (6,3 %). Více než 1% zastoupení měly také osoby se státním občanstvím Bulharska (3,0 %), Ruska (2,7 %), Rumunska (2,5 %), Moldavska (2,1 %), Maďarska (1,4 %) a Německa (1,1 %). Údaj o státním občanství se nepodařilo zjistit u 633 osob.

Největší část osob s cizím státním občanstvím je soustředěna v okrese Liberec (9 148 osob, tj. 5,3 % populace okresu a 47,7 % všech sečtených cizinců), a to, vzhledem k pracovním příležitostem a univerzitě, především v krajském městě Liberec (7 049 osob, tj. 77,1 % osob s cizím státním občanstvím v okrese, 36,7 % všech cizinců v kraji a 6,8 % populace města). Naopak nejméně cizinců evidoval okres Semily (1 806 osob, tj. 2,6 % místní populace a 9,4 % všech cizinců v kraji). Vyšší zastoupení cizinců z větších měst kraje bylo vykázáno v České Lípě (7,6 % obyvatel města) a Jablonci nad Nisou (5,2 %).

Obyvatelstvo s cizím státním občanstvím ve správních obvodech ORP a krajích

3.5 Národnost, mateřský jazyk

Z hlediska utváření národnostního složení obyvatel Libereckého kraje byly významné především historické události spojené s obdobím kolem 2. světové války a hlavně pohybem obyvatelstva po ní, podstatný vliv měla také příhraniční poloha se sousedním Německem. Obě tyto skutečnosti způsobily velkou koncentraci německého obyvatelstva, které na území dnešního kraje žilo až do konce druhé světové války. Odsun německého obyvatelstva a dosídlení pohraničí po ukončení války následně národnostní složení v této oblasti změnilo.

Údaj o národnosti vyplnil každý podle svého rozhodnutí, bylo možné uvést až dvě národnosti. Vzhledem k tomu, že se jednalo o údaj nepovinný, bylo možné neuvést odpověď na tuto otázku. Této možnosti využilo 34,1 % obyvatel sečtených v roce 2021 v Libereckém kraji.

K české národnosti se v našem kraji přihlásilo 94,8 % osob, které otázku na národnost vyplnily. Z dalších národností byla nejčastěji deklarována národnost slovenská (2,0 %) a ukrajinská (1,3 %). K německé národnosti se přihlásilo 0,6 % sečtených, po 0,5 % uvedlo národnost romskou a polskou. Osoby s vietnamskou a moravskou národností měly v populaci kraje 0,4% zastoupení.

Převaha žen byla patrná v případě osob s českou (51,7 %), slovenskou (56,4 %), ukrajinskou (51,0 %) a především polskou národností, u které muži tvořili pouze 23,6 % této populace. Naopak muži tvořili většinu u osob, které uvedly německou (56,3 %), romskou (51,9 %) a moravskou národnost (57,2 %).

Tab. 3.5.1 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle pohlaví, věku a národnosti

	Celkem	v tom (%)		v tom ve věku (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	435 220	49,5	50,5	16,4	62,7	20,9
z toho národnost ¹⁾ :						
česká	271 797	48,3	51,7	14,8	61,2	24,0
slovenská	5 607	43,6	56,4	6,5	63,0	30,5
ukrajinská	3 793	49,0	51,0	10,8	85,8	3,4
německá	1 625	56,3	43,7	6,6	47,1	46,3
romská	1 379	51,9	48,1	21,7	72,4	5,9
polská	1 297	23,6	76,4	4,8	45,1	50,1
moravská	1 053	57,2	42,8	6,0	65,4	28,6
ruská	643	40,4	59,6	11,0	78,2	10,7
maďarská	459	48,6	51,4	7,0	62,7	30,3
čínská	88	59,1	40,9	17,0	83,0	-
slezská	73	72,6	27,4	-	87,7	12,3

¹⁾ Osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou národnostech.

Z hlediska věku byly v případě většiny uvedených národností největší měrou zastoupeny osoby v produktivním věku 15–64 let. Tato skutečnost opět dokládá převážně pracovní motivovanou integraci těchto osob. Výjimkou jsou osoby, které uvedly polskou a také německou národnost – u prvně jmenované skupiny převažují z 50,1 % osoby ve věku nad 64 let, které následují osoby v produktivním věku (45,1 %), u populace s německou národností je pak poměr mezi těmito skupinami vyrovnaný s nepatrnou převahou osob ve věku 15–64 let. V tomto případě je možné se domnívat, že se jedná o potomky po válce neodsunutého německého obyvatelstva. Nejvyšší podíl dětské složky obyvatel, tj. více než pětina, je pak patrný v případě osob s romskou národností.

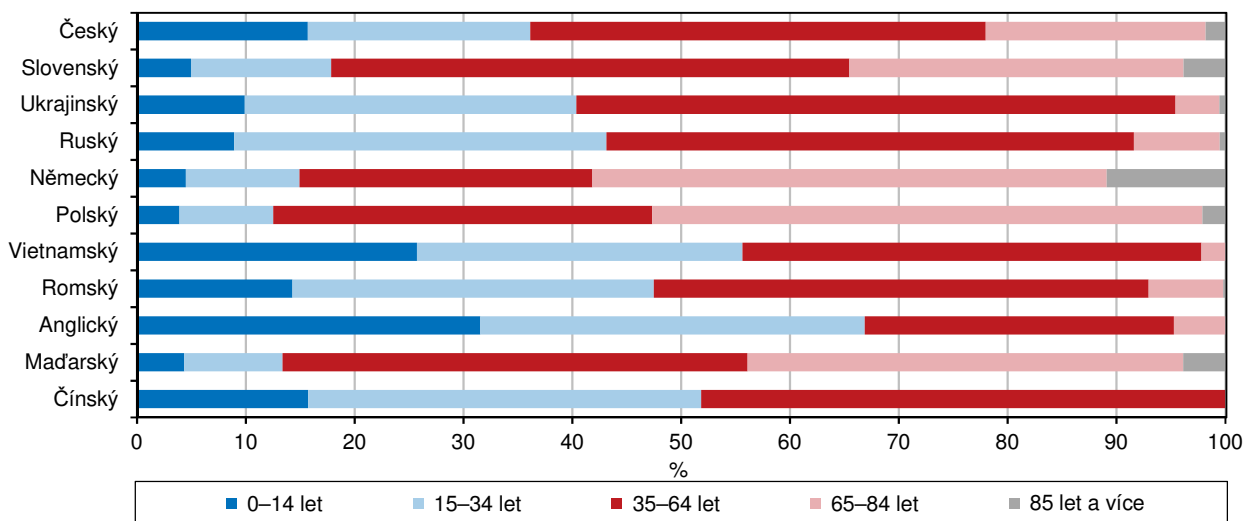
Tab. 3.5.2 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle pohlaví, věku a mateřského jazyka

	Celkem	v tom (%)		v tom ve věku (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	435 220	49,5	50,5	16,4	62,7	20,9
z toho mateřský jazyk ¹⁾ :						
český	379 057	48,9	51,1	15,7	62,3	22,0
slovenský	7 987	43,6	56,4	5,0	60,5	34,5
ukrajinský	5 312	48,4	51,6	9,9	85,5	4,6
ruský	2 316	47,1	52,9	8,9	82,7	8,4
německý	2 170	50,3	49,7	4,5	37,3	58,2
polský	2 066	24,1	75,9	3,9	43,4	52,7
vietnamský	1 885	54,5	45,5	25,7	72,1	2,2
romský	1 680	53,6	46,4	14,3	78,7	7,0
anglický	637	63,3	36,7	31,6	63,7	4,7
maďarský	620	48,4	51,6	4,4	51,8	43,9
čínský	108	60,2	39,8	15,7	84,3	-
moravský	64	57,8	42,2	3,1	68,8	28,1
slezský	4	25,0	75,0	-	75,0	25,0

¹⁾ Osoby, které uvedly dva mateřské jazyky, jsou započteny v obou mateřských jazycích.

Dotaz na mateřský jazyk nepatřil k dobrovolným otázkám, proto se podařilo získat odpověď od nesrovnatelně větší části populace. Tuto otázku neodpovědělo pouze 8,4 % sečtených obyvatel kraje. Z osob, které dotaz na mateřský jazyk zodpověděly, uvedlo 95,1 % jako mateřský jazyk češtinu s tím, že z 51,1 % se jednalo o ženy. Druhým nejčastějším jazykem byla slovenština, kterou deklarovalo 2,0 % sečtených osob. Následoval jazyk ukrajinský (1,3 %) a dále ruský (0,6 %). Shodné zastoupení měly v populaci osoby, které jako mateřský jazyk uvedly němčinu, polštinu nebo vietnamštinu (0,5 %). V případě jiných mateřských jazyků než je čeština, převažovala u mužů němčina, vietnamština, romština, u méně zastoupených jazyků pak angličtina, čínština a moravština. Mateřský jazyk z pohledu pohlaví respondentů ukázal nejvýraznější nerovnoměrnost v zastoupení u polštiny, kterou jako svůj mateřský jazyk uvedlo 75,9 % žen a pouze 24,1 % mužů.

Graf 3.5.1 Obyvatelstvo podle vybraného mateřského jazyka a věku v Libereckém kraji¹⁾

¹⁾ zahrnuje osoby s jedním nebo dvěma mateřskými jazyky

Z hlediska věkového složení bylo nejvyšší zastoupení dětí do 14 let zjištěno u osob, které uvedly jako mateřský jazyk vietnamštinu (25,7 %), téměř 32% zastoupení měla tato věková kategorie také u osob uvádějících jako svou mateřštinu anglický jazyk. Osoby s českým a jiným rodným jazykem se převážně nacházely v produktivním věku. V případě německého a polského jazyka bylo 58,2 %, resp. 52,7 % osob, které je uvedly jako rodný jazyk, ve věku 65 a více let. Minimální zastoupení v kategorii osob starších 65 let pak je možné sledovat u osob, které jako rodný jazyk uvedly vietnamštinu, ukrajinštinu, angličtinu, romštinu a ruštinu.

3.6 Vztah k náboženské víře

Charakteristiky týkající se náboženské víry jsou zatíženy velkou mírou nezjištěných odpovědí. Na tuto dobrovolnou otázku v Libereckém kraji neodpovědělo 132 265 respondentů, tzn. 30,4 % obyvatel kraje. V rámci celé České republiky podíl neuvedených odpovědí dosáhl 30,1 %. Důvodem tak vysokého podílu nonresponse je především dobrovolnost otázky a citlivost těchto údajů.

Obecně lze říci, že religiozita v České republice stoupá od severozápadu k jihovýchodu, proto regionem s nejmenším podílem věřících je Ústecký kraj (15,8 %, ze zjištěných hodnot), a naopak regionem s nejvyšším podílem je Zlínský kraj (54,6 %). Průměr za Českou republiku dosáhl 31,7 %. Liberecký kraj s 19,4% podílem věřících (58 784 osob) obsadil druhou nejnižší příčku. Podobná situace nastala také s podílem obyvatel bez náboženské víry, kde nejnižší i nejvyšší hodnotu (45,4 %, resp. 84,2 %) vykazaly stejné kraje, samozřejmě v opačném pořadí. Liberecký kraj s hodnotou 80,6 % se opětovně umístil na druhé nejvyšší pozici. V členění podle pohlaví se na náboženskou víru více obrací ženy, v Libereckém kraji ženy tvořily 55,4 % věřících.

Z celkového počtu obyvatel kraje se 28 648 osob hlásí ke konkrétní církvi, náboženské společnosti nebo směru, tj. 6,6 % obyvatel kraje a 9,5 % osob, které na otázku odpověděly. Největší část z nich se přihlásila k Církvi římskokatolické (36,5 %), dalších 19,4 % se přihlásilo ke katolické víře. Pravoslavnou církev v českých

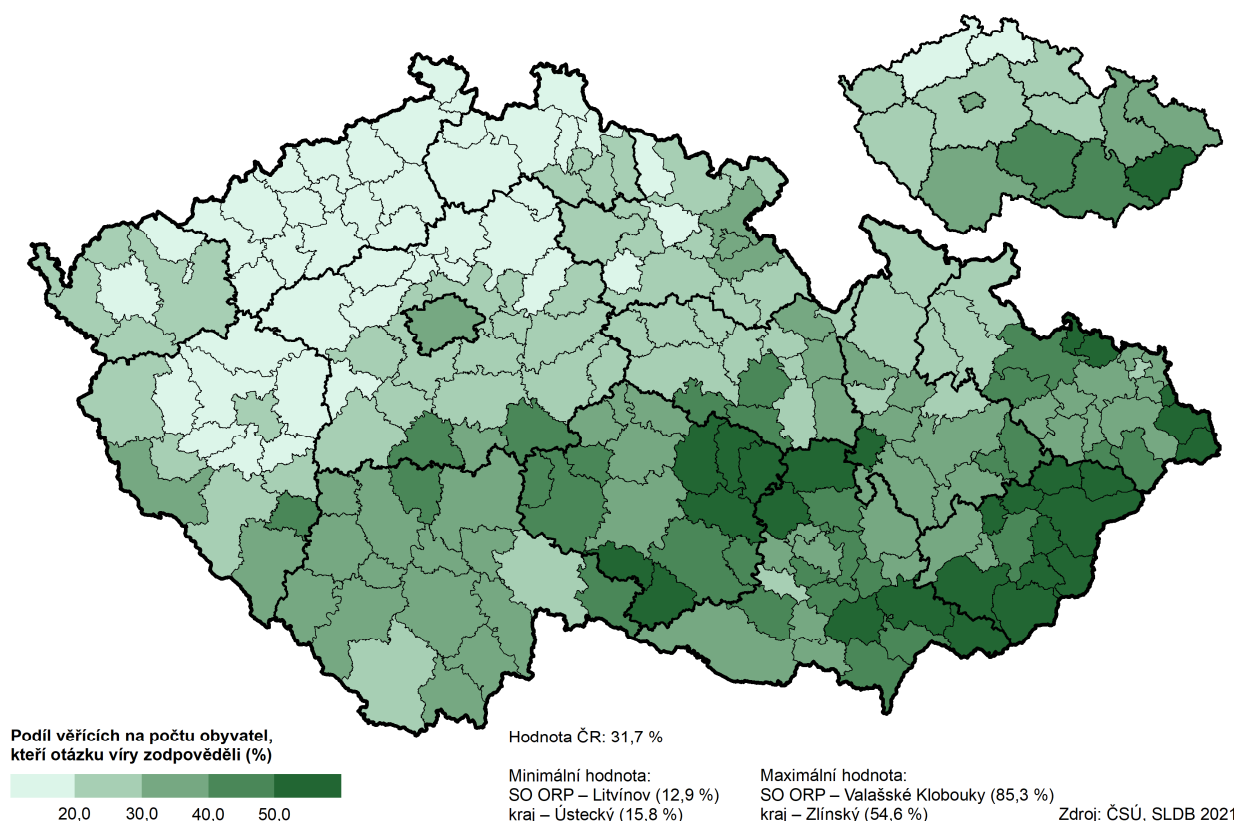
zemích uvedlo 5,6 %, Církev československou husitskou 5,2 % (tj. po Královéhradeckém kraji s 5,5% podílem druhý nejvyšší podíl mezi kraji), křesťanství 4,9 % a Československou církev evangelickou 3,2 %.

Tab. 3.6.1 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle pohlaví, věku a náboženské víry

	Celkem	v tom (%)		v tom ve věku (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	435 220	49,5	50,5	16,4	62,7	20,9
z toho podle náboženské víry:						
bez náboženské víry	244 171	50,0	50,0	16,2	64,3	19,5
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	28 648	45,3	54,7	9,4	54,1	36,5
z toho:						
Církev československá husitská	1 479	35,7	64,3	4,5	31,8	63,8
Církev římskokatolická	10 444	41,8	58,2	10,4	44,7	44,9
Českobratrská církev evangelická	924	44,6	55,4	6,9	43,0	50,1
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	445	41,3	58,7	5,8	68,1	26,1
Pravoslavná církev v českých zemích	1 606	48,8	51,2	13,3	79,5	7,2
věřící - nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	30 136	44,0	56,0	7,6	66,1	26,3
neuveдено	132 265	50,7	49,3	20,3	60,8	18,9

Při sčítání v roce 2021 byla obyvatelům podruhé dána možnost deklarovat se jako věřící nehlásící se k žádné církvi či náboženské společnosti a směru. Této možnosti využilo 30 136 osob, tj. ve srovnání se sčítáním v roce 2011 o 5 575 respondentů více. Uvedený údaj představuje 6,9 % obyvatel kraje a 9,9 % osob, které na otázku odpověděly. Zatímco ve věkových kategoriích 0–14 let, 65 a více let převažovaly mezi věřícími osoby hlásící se k církvi nebo náboženské společnosti, u obyvatel v produktivním věku měly převahu osoby věřící bez konkrétní církve.

Věřící obyvatelstvo ve správních obvodech ORP a krajích

Tab. 3.6.2 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle pohlaví, věku a církve, náboženské společnosti nebo směru

	Celkem	v tom (%)		v tom ve věku (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	28 648	45,3	54,7	9,4	54,1	36,5
z toho:						
Církev římskokatolická	10 444	41,8	58,2	10,4	44,7	44,9
katolická víra (katolík)	5 552	40,9	59,1	7,0	45,5	47,5
Pravoslavná církev v českých zemích	1 606	48,8	51,2	13,3	79,5	7,2
Církev československá husitská	1 479	35,7	64,3	4,5	31,8	63,8
křesťanství	1 391	47,2	52,8	12,9	68,8	18,3
Českobratrská církev evangelická	924	44,6	55,4	6,9	43,0	50,1
Jedi	833	80,8	19,2	9,7	89,2	1,1
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	584	41,4	58,6	3,8	45,7	50,5
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	445	41,3	58,7	5,8	68,1	26,1
Církev řeckokatolická	396	49,0	51,0	14,4	75,0	10,6

V podílu věřících se projevují velké rozdíly mezi jednotlivými okresy kraje – v okrese Česká Lípa dosáhl 15,3 %, v okrese Liberec 19,4 %, v okrese Jablonec nad Nisou 19,5 % a v okrese Semily 25,2 % (počítáno ze zjištěných hodnot). Jedním z důvodů je věková struktura okresů, kdy starší obyvatelé jsou zpravidla více nábožensky orientovaní než mladší populace. V rámci SO ORP se pak podíl věřících pohyboval v rozmezí od 14,9 % ve správním obvodu Česká Lípa do 28,9 % v obvodu Jilemnice. Vyšší než 20% zastoupení věřících bylo zjištěno ještě také ve správním obvodu Semily (25,6 %), Železný Brod (21,7 %) a Turnov (20,6 %).

Tab. 3.6.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, náboženské víry a velikostních skupin obcí

(podíly na celkovém počtu obyvatel)

	Věřící						Bez náboženské víry		Neuvedeno	
	celkem		muži		ženy		počet	%	počet	%
	počet	%	počet	%	počet	%				
Liberecký kraj	58 784	13,5	26 242	44,6	32 542	55,4	244 171	56,1	132 265	30,4
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	442	11,4	193	43,7	249	56,3	2 196	56,8	1 228	31,8
200–499	2 944	13,7	1 353	46,0	1 591	54,0	11 910	55,3	6 696	31,1
500–999	5 733	12,8	2 600	45,4	3 133	54,6	25 158	56,1	13 990	31,2
1 000–1 999	5 588	14,1	2 476	44,3	3 112	55,7	21 775	55,0	12 206	30,8
2 000–4 999	6 691	12,7	3 038	45,4	3 653	54,6	29 457	56,1	16 361	31,2
5 000–9 999	8 513	13,6	3 675	43,2	4 838	56,8	34 468	55,2	19 473	31,2
10 000–19 999	3 642	14,2	1 573	43,2	2 069	56,8	14 264	55,6	7 769	30,3
20 000–49 999	10 013	12,5	4 510	45,0	5 503	55,0	46 235	57,5	24 128	30,0
50 000–99 999	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
100 000 a více	15 218	14,6	6 824	44,8	8 394	55,2	58 708	56,3	30 414	29,1

Z hlediska velikosti obce byl nejvyšší podíl věřících vykázan ve velikostní skupině 50 000 a více obyvatel (20,6 %), zároveň zde byl zjištěn nejnižší podíl neuvedených odpovědí (29,1 %). Nejvyšší podíl neuvedených odpovědí na otázku náboženské víry zaznamenaly nejmenší obce do 199 obyvatel (31,8 %), ve kterých byl zároveň zaznamenán nejnižší podíl věřících 16,8 %. Procentní rozdíly jsou však v jednotlivých velikostních skupinách obcí poměrně malé. Větší část věřících je i ve všech velikostních skupinách na straně žen, nejvýraznější rozdíl mezi podílem věřících žen a mužů je v obcích s 5 000 až 9 999 obyvateli (13,7 p. b.) a s 10 000 až 19 999 obyvateli (13,6 p. b.).

3.7 Místo bydliště v době narození

Osoby žijící v obci narození, resp. v obci, kde žily po svém narození, nazýváme rodáky. V Libereckém kraji bylo při posledním sčítání v roce 2021 sečteno 211 929 rodáků, tj. 48,7 % z celkového počtu 435 220 obyvatel.

Tab. 3.7.1 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle pohlaví, věku a místa bydliště v době narození

	Celkem	v tom (%)		v tom ve věku (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	435 220	49,5	50,5	16,4	62,7	20,9
v tom:						
narození v České republice	408 856	49,6	50,4	17,1	62,1	20,8
v tom:						
v obci obvyklého pobytu	211 929	51,8	48,2	26,7	59,7	13,6
v jiné obci okresu	66 327	46,8	53,2	9,7	69,6	20,6
v jiném okrese kraje	29 198	45,4	54,6	8,5	67,0	24,5
v jiném kraji	84 865	46,2	53,8	4,9	58,3	36,8
v ČR, místo nezjištěno	16 537	58,0	42,0	1,8	72,2	26,0
narození v zahraničí	26 343	47,8	52,2	4,7	72,2	23,2
z toho ve Slovenské republice	9 629	43,9	56,1	.	.	.
nezjištěno	21	57,1	42,9	42,9	47,6	9,5

V jiné obci okresu se narodilo 15,2 % obyvatel, v jiném okrese kraje 6,7 % obyvatel, dohromady se tak v rámci Libereckého kraje narodilo 70,6 % jeho obyvatel. Z ostatních regionů České republiky v našem kraji žilo 19,5 % obyvatel. U 3,8 % obyvatel obvykle bydlicího obyvatelstva se nepodařilo zjistit místo jejich narození, nicméně bylo v současném Česku. V Libereckém kraji také žilo 6,1 % obyvatel narozených v zahraničí, z toho 36,6 % na Slovensku (při minulém sčítání 6,5 % resp. 44,0 %). Sledovaný údaj nebyl zjištěn pouze u 21 osob.

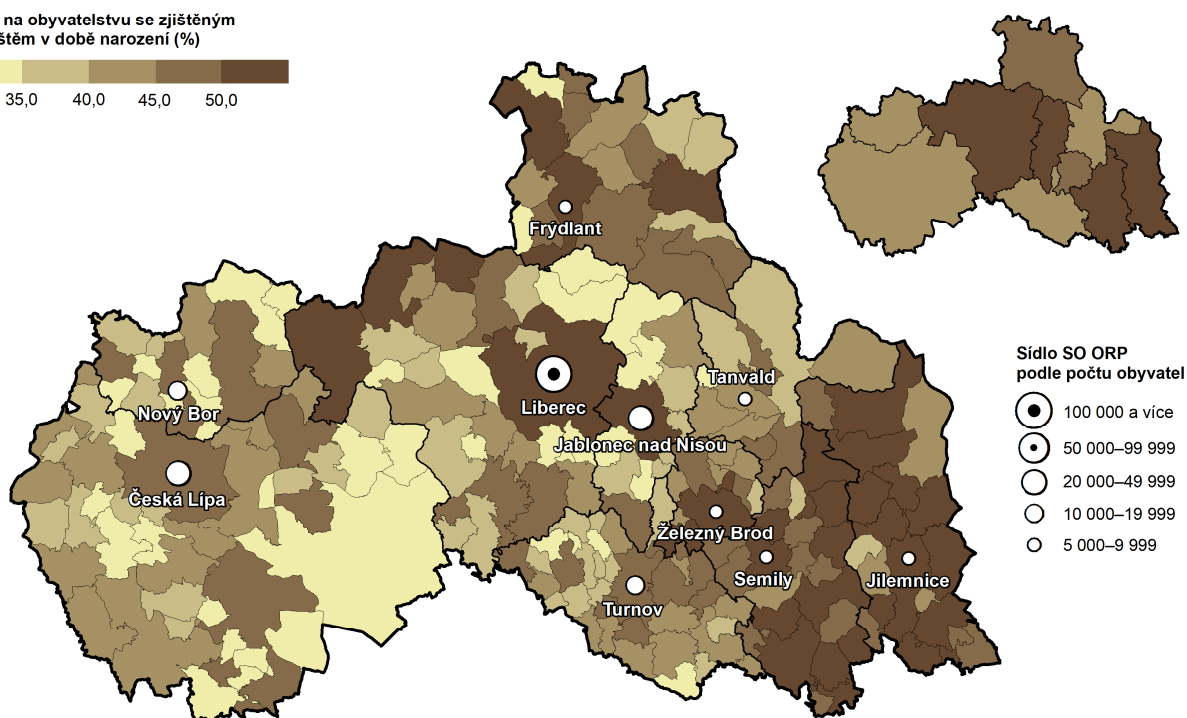
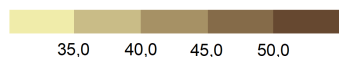
Tab. 3.7.2 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle pohlaví, věku a místa bydliště v době narození

	Celkem	z toho						
		narození v České republice	v tom					narození v zahraničí
			v obci obvyklého pobytu	v jiné obci okresu	v jiném okrese kraje	v jiném kraji	v ČR, místo nezjištěno	
Obyvatelstvo	435 220	408 856	211 929	66 327	29 198	84 865	16 537	26 343
v tom:								
muži	215 420	202 817	109 750	31 021	13 250	39 201	9 595	12 591
ženy	219 800	206 039	102 179	35 306	15 948	45 664	6 942	13 752
v tom ve věku (%):								
0–9 let	46 136	11,1	17,9	5,2	4,9	2,8	1,3	1,3
10–19 let	45 980	11,0	15,8	8,6	6,9	4,0	0,7	0,7
20–29 let	43 111	9,8	11,5	10,5	10,9	6,3	1,6	1,6
30–39 let	55 671	12,4	11,6	13,8	15,0	11,3	17,4	17,4
40–49 let	72 827	16,6	14,8	19,3	17,8	16,8	26,2	26,2
50–59 let	55 559	12,7	10,5	15,1	13,9	14,7	19,2	19,2
60–69 let	53 308	12,2	9,6	14,2	13,6	16,0	15,7	15,7
70 a více let	62 628	14,3	8,4	13,2	17,0	28,1	17,9	17,9

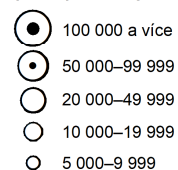
Zajímavostí je, že všechny moravské kraje včetně Pardubického kraje a hlavního města Prahy vykázaly podíl rodáků pohybující se nad 50 %, zatímco ostatní české kraje pod 50 %. Podíl obyvatel s obvyklým bydlištěm v době narození i při sčítání ve stejné obci se tak napříč kraji pohyboval v rozmezí od 41,6 % ve Středočeském kraji do 56,0 % v Moravskoslezském kraji. Republikový průměr podílu rodáků dosáhl 50,4 % a za 10 let se zvýšil o 3,3 p. b. Alespoň ve stejném kraji pak v úhrnu za Českou republiku bydlelo 73,2 % osob. V zahraničí narození obyvatelé České republiky představují 6,5% podíl, v roce 2011 podíl dosáhl 6,7 %. Výrazně však vyčnívá hlavní město Praha s 15,6% podílem. Na druhé straně obecně méně je těchto osob na Moravě, nejméně pak v Kraji Vysočina (2,9 %).

Obyvatelstvo s bydlištěm v době narození v obci obvyklého pobytu v obcích a správních obvodech ORP Libereckého kraje

Podíl na obyvatelstvu se zjištěným bydlištěm v době narození (%)

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

Hodnota kraje: 48,7 %

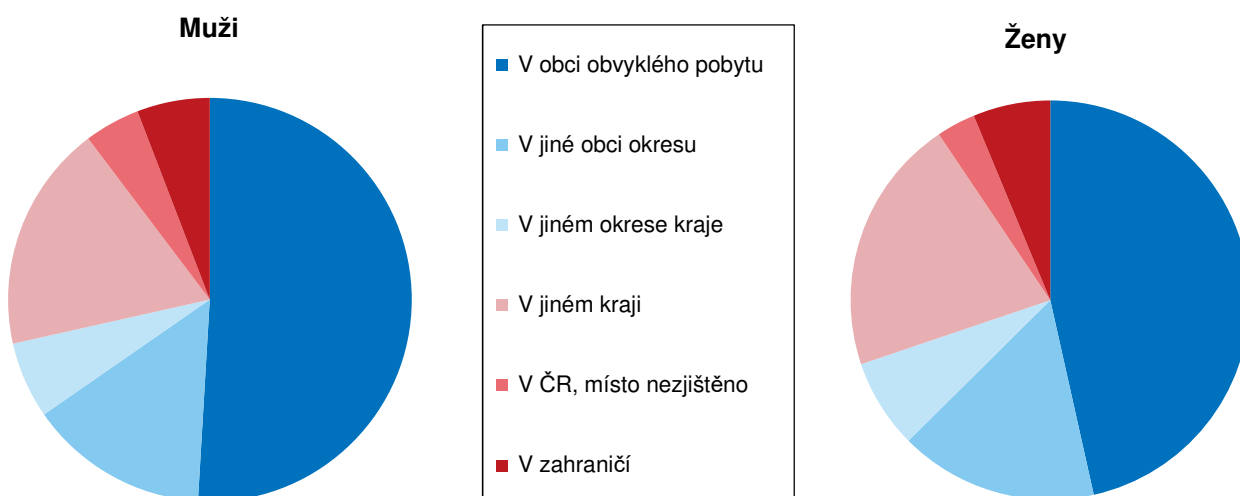
Minimální hodnota:
obec – Blatce, SO ORP Česká Lípa (15,2 %)
SO ORP – Tanvald (43,1 %)

Maximální hodnota:
obec – Studenec, SO ORP Jilemnice (58,6 %)
SO ORP – Semily (52,0 %)

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

V rámci Libereckého kraje jsou patrné rozdíly v podílu rodáků v jednotlivých okresech. Nejvíce rodáků nalezneme v okrese Liberec (50,9 %), jen o jeden procentní bod méně jich žilo v okrese Semily a o další procentní bod v okrese Jablonec nad Nisou. Tradičně nízký podíl rodáků vykazuje Českolipsko (43,9 %) v souvislosti s poválečným osídlováním a pozdější migrací spojenou s rozvojem těžby uranu. Před 10 lety bylo pořadí okresů na prvních dvou místech prohozené a hodnota okresu Semily byla 46,7 %, okres Česká Lípa dosáhl pouze na 37,7 % rodáků.

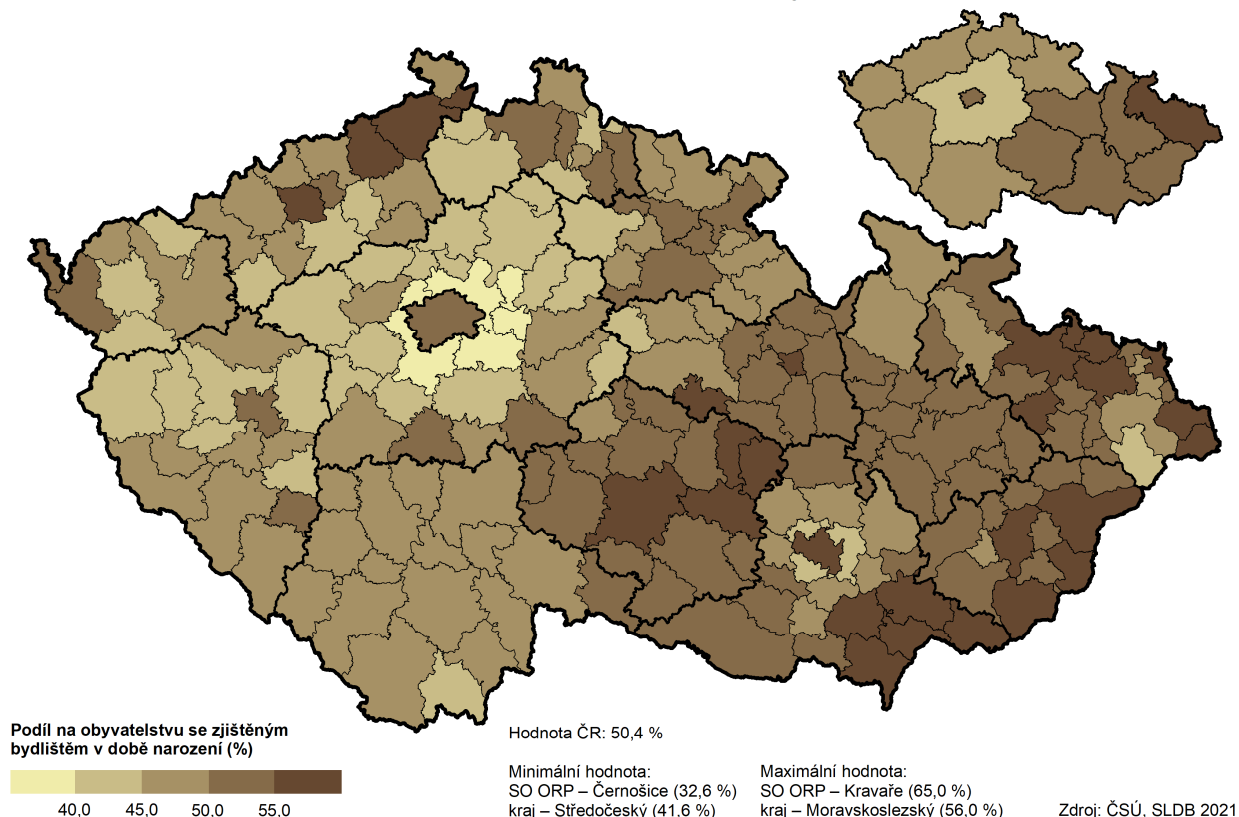
Graf 3.7.1 Obyvatelstvo podle místa bydliště v době narození a pohlaví v Libereckém kraji
(ze zjištěných hodnot)

Výsledky sčítání dokazují, že s velikostí obce roste podíl rodáků. V nejmenších obcích do 199 obyvatel představují rodáci pouze 37,6 %, skupiny obcí od 5 tis. obyvatel již vykazují hodnotu nad 50 % a nejvyšší kategorie nad 50 tisíc obyvatel, kterou reprezentuje pouze Liberec, evidovala 54,4 % rodáků.

Obyvatelstvo s bydlištěm v době narození v obci obvyklého pobytu ve správních obvodech ORP a krajích

Podíl rodáků podle pohlaví vyznívá lépe pro muže – v našem kraji jejich zastoupení dosáhlo 50,9 %, podíl žen představoval 46,5 %. Při předchozím sčítání v roce 2011 byl rozdíl ještě o něco větší – muži představovali 46,0 % rodáků a ženy jen 40,8 %. Nejvyšší podíl rodáků je evidován v nižších věkových skupinách, s přibývajícím věkem obyvatel se podíl rodáků snižuje. Výrazněji klesá zejména v období osamostatnění dětí od rodičů, nástupu do zaměstnání, zakládání rodin a v období ukončení produktivního věku a odchodu do důchodu, tyto životní situace jsou zpravidla spojeny s přestěhováním. Zatímco tedy u dětí mladších 10 let hodnota překračuje 82 %, u obyvatel starších 70 let je podíl rodáků pouze 28,4 %.

3.8 Vzdělanostní struktura

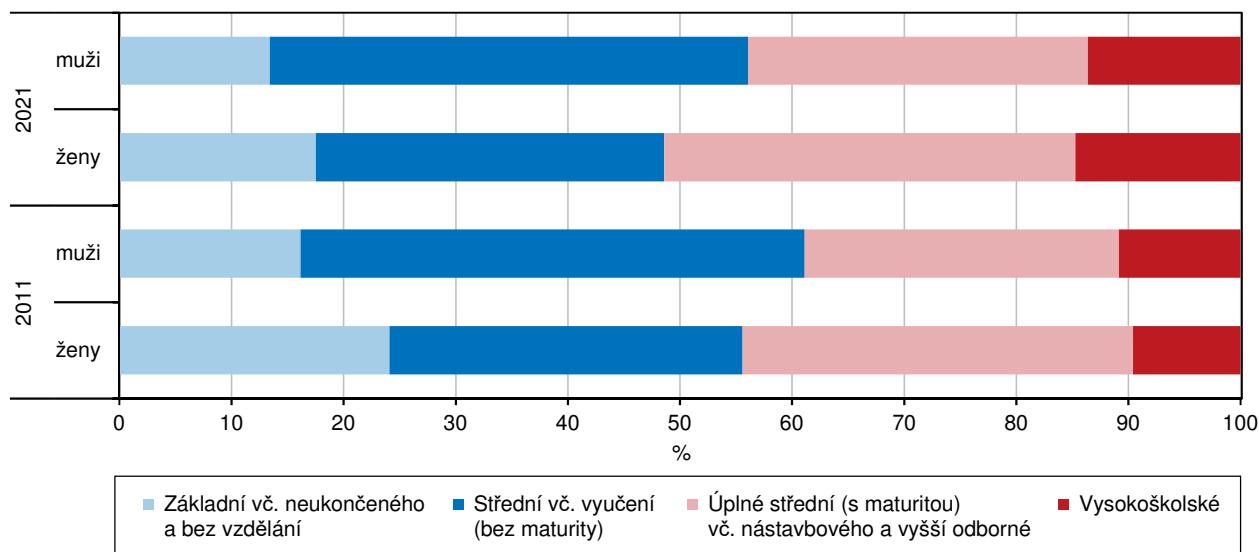
K okamžiku sčítání v roce 2021 uvedlo 36,7 % z celkového počtu obyvatel kraje ve věku 15 a více let, u kterých se údaj o nejvyšším dosaženém vzdělání podařilo zjistit, střední vzdělání včetně vyučení bez maturity. Druhou nejpočetnější vzdělanostní skupinu tvořili obyvatelé se středním vzděláním s maturitou, nástavbovým nebo vyšším odborným vzděláním (33,6 %). Stejně pořadí bylo i při sčítání v roce 2011, jen tehdy byl rozdíl mezi těmito dvěma největšími kategoriemi o něco vyšší (bez maturity 38,0 %, s maturitou či vyšším odborným vzděláním 31,5 %). Vysokoškolské vzdělání deklarovalo 14,2 % populace kraje starší 15 let, tj. o 4,0 p. b. více než v roce 2011.

Zatímco v zastoupení osob se středním vzděláním včetně vyučení bez maturity dosáhl Liberecký kraj 5. nejvyššího podílu mezi kraji, v zastoupení vysokoškoláků vykázal naopak 4. nejnižší hodnotu. U středoškolsky vzdělaných s maturitou a vyšším odborným vzděláním jsou hodnoty v rámci mezikrajského srovnání nejvyrovnanější a podíl za Liberecký kraj byl v tomto žebříčku 6. nejvyšší.

Tab. 3.8.1 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let v Libereckém kraji podle pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání

	Celkem	z toho ženy (%)	z toho ve věku (%)						
			15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 a více
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	363 889	50,8	5,7	11,8	15,3	20,0	15,3	14,6	17,2
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:									
bez vzdělání základní	2 817	48,4	16,1	12,4	15,7	16,2	12,9	15,3	11,4
vč. neukončeného střední vč. vyučení (bez maturity)	49 895	58,7	34,2	10,0	8,5	8,3	6,3	12,4	20,3
124 205	43,7	1,3	8,1	11,9	22,0	17,6	18,4	20,8	
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	108 828	56,0	1,1	15,8	15,8	21,3	16,9	13,3	15,8
vyšší odborné, konzervatoř	4 975	63,5	0,0	16,1	35,9	27,4	7,7	5,3	7,6
vysokoškolské	48 054	53,5	x	12,6	25,5	22,3	15,5	12,5	11,6
bakalářské	10 717	62,6	x	32,6	35,8	21,4	7,1	2,2	1,0
magisterské	35 516	51,7	x	7,2	22,5	22,2	18,2	15,5	14,4
doktorské	1 821	35,0	x	1,2	24,3	28,8	13,6	13,8	18,4
nezjištěno	25 115	41,0	1,9	14,6	19,7	22,7	15,9	12,3	12,9

V rámci České republiky má nejvyšší zastoupení obyvatelstvo s úplným středním vzděláním s maturitou, nástavbovým nebo vyšším odborným vzděláním (34,5 %), s 32,9 % následují osoby se vzděláním středním včetně vyučení bez maturity. Vysokoškolské vzdělání uvedlo 18,7 % obyvatelstva staršího 15 let. Z mezikrajského srovnání vyplývá, že s výjimkou hlavního města Prahy, nejsou v regionech patrné příliš velké rozdíly ve vzdělanostní struktuře. Praha má výrazně více obyvatel s vysokoškolským vzděláním (35,9 %), naopak zastoupení obyvatel se středním vzděláním bez maturity zde dosahuje pouze 18,1 % obyvatel. Hodnotu přes 20 % vysokoškolsky vzdělaných najdeme už jen u Jihomoravského kraje (21,8 %), na druhé straně žebříčku se nachází Karlovarský kraj, který jako jediný vykazuje tuto hodnotu pod 11% hranicí.

Graf 3.8.1 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání a pohlaví v Libereckém kraji (ze zjištěných hodnot)

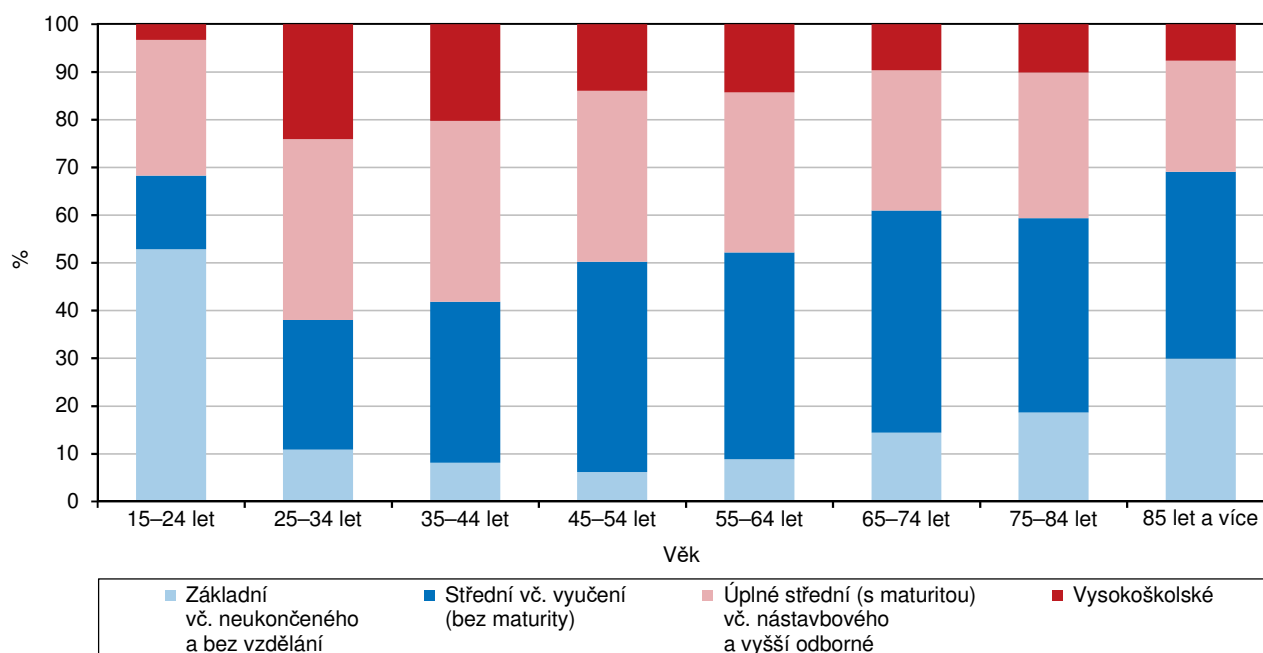
Údaj o nejvyšším dosaženém vzdělání se v našem regionu nepodařilo zjistit u 25 115 osob, tedy u 6,9 % obyvatel kraje starších 15 let. Průměr za Českou republiku v tomto případě činil 5,8 % s tím, že nejvyšší

nonresponse na tuto otázku byl evidován v Karlovarském (8,4 %), s nepatrným odstupem následoval Ústecký kraj (8,3 %). Naopak v Kraji Vysočina nebyla odpověď získána pouze od 4,3 % dotčených osob.

Z hlediska pohlaví tvořily ženy větší část populace starší 15 let (počítáno ze zjištěných hodnot) v případě základního a neukončeného vzdělání, úplného středního vzdělání s maturitou, nástavbového a vyššího odborného vzdělání a také vysokoškolského vzdělání. Muži naopak tvořili většinu 15letých a starších, kteří byli bez vzdělání, a kteří měli střední vzdělání bez maturity. Nejvýraznější rozdíl mezi pohlavími je zaznamenán v kategorii středního vzdělání bez maturity, když podíl takto vzdělaných mužů činil 42,6 % a žen 31,0 %. U středního vzdělání s maturitou včetně vyššího odborného vzdělání dominovaly ženy s 36,7 % proti 30,3 % v případě mužů. V případě základního vzdělání včetně neukončeného podíl žen dosáhl 16,8 %, podíl takto vzdělaných mužů pak 12,6 %. Nejvyrovnanější zastoupení pohlaví je u vysokoškolského vzdělání (14,7 % žen a 13,6 % mužů) a oproti minulým sčítáním ženy poprvé předčily muže.

Graf 3.8.2 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku v Libereckém kraji (ze zjištěných hodnot)

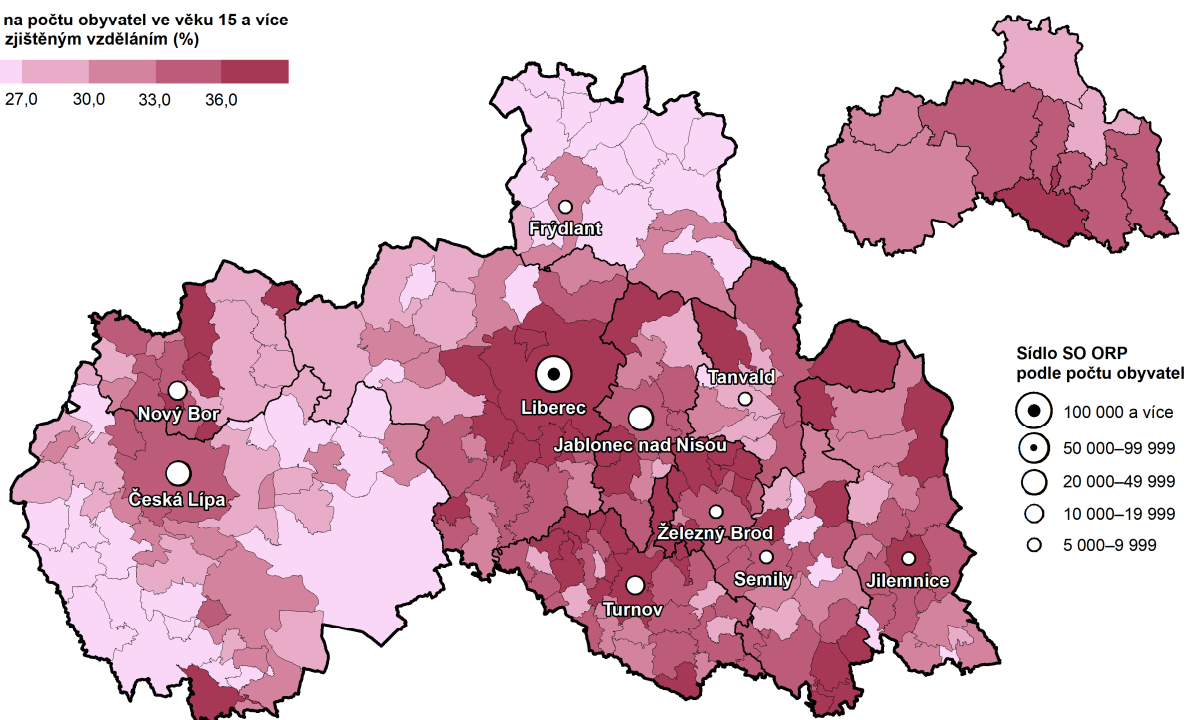
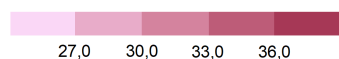

V nejmladší věkové skupině 15 až 19letých logicky převažují osoby se základním vzděláním včetně neukončeného (84,0 %). Ve věkové kategorii 20–39 let tvořily většinu osoby mající nejvýše úplné střední vzdělání s maturitou, nástavbové a vyšší odborné vzdělání (37,4 %). Mezi osobami staršími 40 let jsou pak větší měrou zastoupeny ty, které dosáhly středního vzdělání včetně vyučení bez maturity. Jejich podíl se v populaci s rostoucím věkem zvyšuje – zatímco u osob ve věku 40–49 let jejich zastoupení činí 40,6 %, u osob 60–69 let je to již 45,6 %. Vysokoškolsky vzdělaní pak tvoří největší procento v případě osob ve věku 30–39 let (24,2 %), naopak nejméně osob s akademickým vzděláním bylo zaznamenáno ve skupině 70letých a starších obyvatel kraje (9,4 %).

Vzdělanost obyvatel v zásadě roste s velikostí obce. Nejvyšší zastoupení osob bez vzdělání bylo zjištěno v obcích s 2 000 až 4 999 obyvateli (1,3 %), podíl osob se základním případně neukončeným vzděláním se pak pohyboval v rozmezí od 12,6 % ve městě Liberci (jediná obec v kraji s více než 100 tis. obyvateli) do 17,5 % v obcích s 2 000 až 4 999 obyvateli. Střední vzdělání bez maturity dosáhlo nejvyšší hodnoty v nejmenších obcích do 199 obyvatel, ale také v obcích s 2 000 až 4 999 obyvateli (shodně 42,1 %). Osoby s maturitou či vyšším odborným vzděláním byly nejméně zastoupeny v obcích od 2 000 do 4 999 obyvatel (29,6 %), nejvíce pak v obcích s 10 000 až 19 999 obyvateli (36,4 %) a s mírným odstupem v krajském městě Liberci (36,3 %).

Obyvatelstvo se středním vzděláním s maturitou včetně nástavbového, pomaturitního a vyšší odborného studia v obcích a správních obvodech ORP Libereckého kraje

Podíl na počtu obyvatel ve věku 15 a více let se zjištěným vzděláním (%)

Hodnota kraje: 33,6 %

Minimální hodnota:
obec – Tuhaň, SO ORP Česká Lípa (14,2 %)
SO ORP – Frýdlant (27,5 %)

Maximální hodnota:
obec – Radimovice, SO ORP Turnov (45,8 %)
SO ORP – Turnov (36,5 %)

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

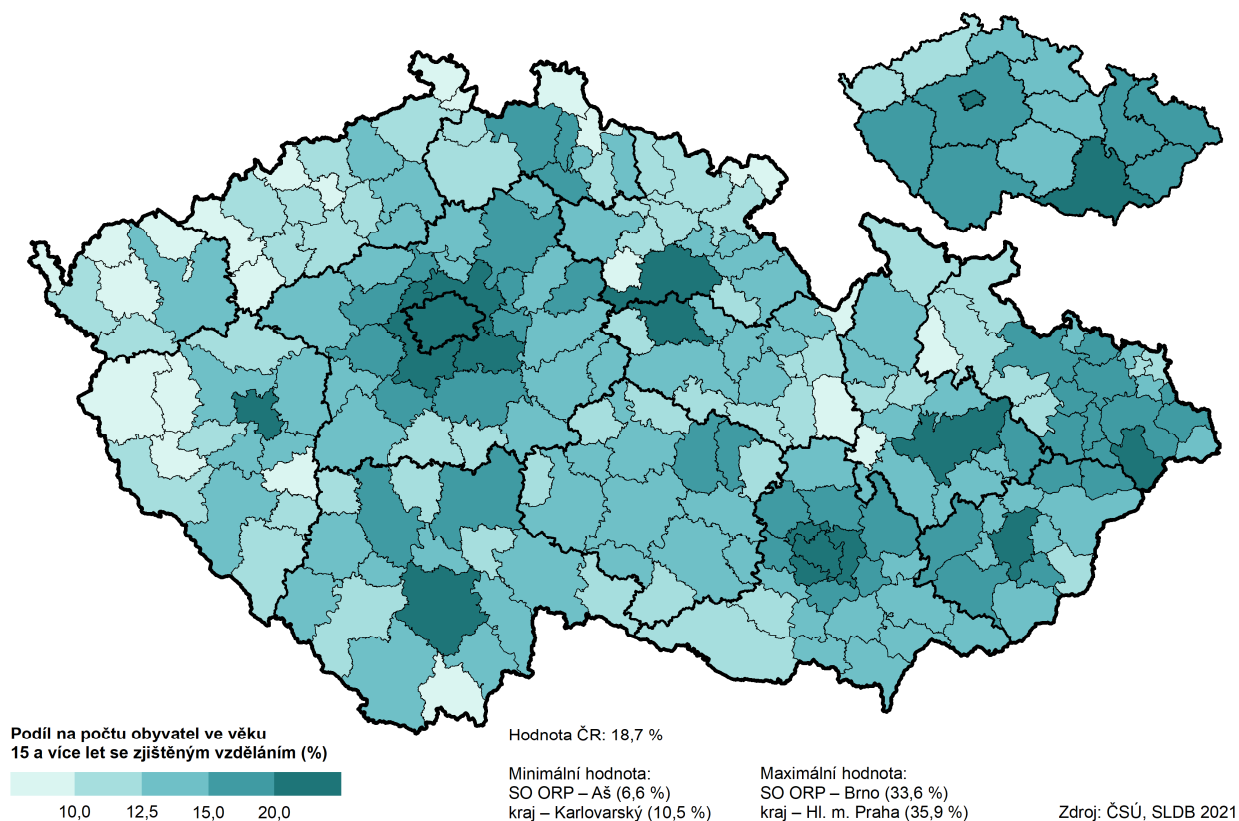
Důvodem horší vzdělanostní skladby menších obcí nemusí být pouze nedostatek kvalifikovaných pracovních příležitostí, ale i starší věková skladba obyvatelstva. Zastoupení vysokoškolsky vzdělané populace bylo nejvyšší ve městě Liberci, ve kterém měl akademický titul zhruba každý pátý obyvatel starší 15 let (20,9 %), naopak v obcích s 2 000 až 4 999 obyvatel dosáhl podíl takto vzdělaných osob pouze 9,4 %. Z výše uvedeného však vyplývá, že nejméně příznivá byla vzdělanostní struktura v obcích s 2 000 až 4 999 obyvateli, naopak nejlépe na tom bylo město Liberec.

Tab. 3.8.2 Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání a velikostních skupin obcí

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání (%)					
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	vyšší odborné, konzervatoř	vysokoškolské
Liberecký kraj	363 889	0,8	14,7	36,7	32,1	1,5	14,2
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	3 219	0,7	13,7	42,1	30,8	0,9	11,7
200–499	17 926	0,6	14,5	40,7	30,9	1,4	11,9
500–999	37 015	0,8	14,9	40,7	30,5	1,5	11,6
1 000–1 999	32 712	0,7	14,8	39,0	31,0	1,5	12,9
2 000–4 999	43 926	1,3	17,5	42,1	28,5	1,1	9,4
5 000–9 999	52 470	0,9	16,1	40,3	30,6	1,4	10,8
10 000–19 999	21 881	0,6	12,9	35,3	34,5	1,9	14,7
20 000–49 999	67 268	0,9	15,2	35,2	33,4	1,5	13,9
50 000–99 999	-	-	-	-	-	-	-
100 000 a více	87 472	0,7	12,6	29,5	34,7	1,6	20,9

Obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním ve správních obvodech ORP a krajích

3.9 Způsob bydlení

K okamžiku sčítání bylo v Libereckém kraji evidováno 435 091 bydlících osob, z toho 95,8 % z nich žilo v bytech (5. nejnižší podíl mezi kraji). Nejvyšší podíl osob bydlících v bytech vykázalo hlavní město Praha (97,0 %), naopak tomu bylo v Karlovarském kraji (94,5 %). Osoby bydlící v zařízeních v roce 2021 v našem kraji tvořily 2,0 % bydlícího obyvatelstva, což představuje po kraji Karlovarském (2,2 %) druhý nejvyšší podíl. Nejmenší zastoupení osob bydlících v zařízeních zaznamenal Jihočeský kraj společně s krajem Olomouckým a Zlínským (1,6 %). Mimo byty a zařízení pak bylo sečteno 2,2 % bydlících obyvatel našeho regionu (7. nejnižší podíl). Zastoupení těchto obyvatel se napříč kraji pohybovalo v rozmezí od 1,2 % v hlavním městě Praze do 3,3 % v Karlovarském kraji.

Tab. 3.9.1 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom (%)		v tom ve věku (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Bydlící osoby celkem	435 091	49,5	50,5	16,4	62,7	20,9
v tom:						
v bytech	416 993	49,0	51,0	16,7	62,5	20,8
v zařízeních	8 729	54,0	46,0	6,5	55,5	38,0
mimo byty a zařízení	9 369	66,8	33,2	10,2	77,5	12,2
Osoby bez domova	129	82,2	17,8	2,3	79,8	17,8

Zatímco většinu osob bydlících v bytech tvořily ženy (212 650 osob, tj. 51,0 %), v případě ostatních skupin bydlících osob převažovali ve větší míře muži – mezi osobami bydlícími v zařízeních jejich podíl činil 54,0 % a mezi osobami bydlícími mimo byty a zařízení pak dokonce 66,8 %.

Z hlediska věku představovali více než polovinu osob žijících v zařízeních lidé ve věku 15–64 let (55,5 % celkového počtu osob bydlících v zařízeních). Dalším 38,0 % osob, které žily v zařízeních, bylo více než 65 let, zastoupení dětí do 14 let pak činilo 6,5 %. I věk osob bydlících mimo byty a zařízení se nejčastěji pohyboval mezi 15 a 64 lety (77,5 % celkového počtu osob bydlících mimo byty a zařízení), osoby nad 65 let věku byly v této skupině bydlících osob zastoupeny 12,2 % a děti do 14 let představovaly 10,2 %.

Převážná většina osob z Libereckého kraje bydlících v bytech žila v rodinných domech (50,1 %, tj. 209 005 osob), dalších 47,9 % (199 940 osob) bydlelo v bytových domech a zbývajících 1,9 % osob v ostatních budovách. Bydlení v rodinných domech převažovalo také ve většině ostatních krajů, nejvyšší podíl takto bydlících osob byl zjištěn ve Středočeském kraji (68,1 %). Převahu osob bydlících v bytových domech vykázalo pouze hlavní město Praha (83,0 % osob bydlících v bytech) a dále kraj Karlovarský (62,1 %), Ústecký (59,3 %) a Moravskoslezský (51,7 %). Podíl osob bydlících v bytech v ostatních budovách se pohyboval v rozmezí od 0,8 % v hlavním městě Praze do 1,9 % v Libereckém kraji.

V rámci sčítání byly současně zjištěny informace o osobách bez domova. V Libereckém kraji bylo sečteno 129 těchto osob a z 82,2 % (106 osob) se jednalo o muže. Více než ¼ osob bez domova byly ve věku 35–69 let (97 osob). V celé České republice pak bylo sečteno 3 726 těchto osob, téměř pětina z nich na území Moravskoslezského kraje (737 osob, tj. 19,8 % celkového počtu). Dalších 16,4 % (611 osob) žije v hlavním městě Praze, třetí nejvyšší podíl pak vykázal Jihomoravský kraj (11,6 %, tj. 434 osob). Podíl zjištěný v Libereckém kraji ve výši 3,5 % byl 4. nejnižší. Absolutně nejméně osob bez domova bylo sečteno v Plzeňském kraji (67 osob, tj. 1,8% podíl), méně než 100 osob bylo evidováno ještě také v Kraji Vysočina (78 osob, tj. 2,1% podíl).

